

Kirkkonummen seurakunnat
Kyrkslättts församlingar

YKV 05.06.2018
YKN 15.05.2018
YKN 22.03.2018

KIRKKONUMMEN SEURAKUNNAT

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS 2017

1 TOIMINTAKERTOMUS	4
1.1 YLEISKATSAUS.....	4
1.1.1 Yleistä	4
1.1.2 Seurakuntayhtymän talous	4
1.1.3 Kirkkolaakso.....	5
1.1.4 Verotulot ja valtionrahoitus	5
1.2 HALLINTO.....	7
1.2.1 Yhteinen kirkkovaltuusto.....	7
1.2.2 Yhteinen kirkkoneuvosto.....	7
1.2.3 Hallintoelinten kokoonpano.....	8
1.3 HENKILÖSTÖ	11
1.4 VÄKILUKU	12
1.5 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILUT	14
1.5.1 Talousarvion sitovuus.....	14
1.5.2 Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi..	14
1.5.2.1 Kirkkonummen suomalainen seurakunta	14
1.5.2.1.1 Seurakuntaneuvosto.....	14
1.5.2.1.2 Tavoitteiden toteutuminen	15
1.5.2.2 Kirkkonummen ruotsalainen seurakunta	19
1.5.2.2.1 Seurakuntaneuvosto.....	19
1.5.2.2.2 Tavoitteiden toteutuminen	19
1.5.2.3 Seurakuntayhtymä	24
1.5.2.3.1 Yleishallinto.....	24
1.5.2.3.2 Hautaustoimi	25
1.5.2.3.3 Kiinteistötoimi.....	26
1.5.2.3.4 Investoinnit	27
1.5.2.3.5 Perheneuvonta	28
1.5.2.4 Käyttötalouden toteutumisvertailu	29
1.5.2.4.1 Pääluokittainen toteumavertailu.....	32
1.5.2.4.2 Yhteiset seurakunnalliset tehtävät	33
1.5.2.5 Tuloslaskelman toteutumisvertailu	34
1.5.2.6 Investointiosan toteutumisvertailu	35
1.5.2.7 Rahoitusosan toteutumisvertailu	36
1.5.2.8 Yhteenvedo talousarvion toteutumisvertailusta.....	37
1.5.2.8.1 Taloudellisia tunnuslukuja	37
1.5.2.9 Kustannuslaskenta vuoden 2017 tilinpäätöksessä	39
1.6 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	39
1.7 YHTEISEN KIRKKONEUVOSTON ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI	39
2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	40
2.1 TULOSLASKELMA	40
2.2 RAHOITUSLASKELMA.....	41
2.3 TASE.....	42
2.4 KONSERNITASE	44
3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	46

3.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT	46
3.2	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	47
3.2.1	Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain.....	47
3.2.2	Tilikauden palkat ja palkkiot.....	47
3.2.3	Vakuutukset.....	47
3.3	TASEEN LIITETIEDOT	48
3.3.1	Pysyvien vastaavien erittely	48
3.3.2	Poistosuunnitelma.....	49
3.4	VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	50
3.4.1	Eläkevastuu.....	50
3.4.2	Hautainhoitovastuu ja hautainhoitorahaston yli-/alikalteellisuus	51
3.4.3	Muut vastuut ja vakuudet	52
3.5	OMISTUKSET MUISSA YHTIÖISSÄ.....	53
3.6	TASEYKSIKÖNÄ HOIDETTujen RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	54
3.6.1	Hautainhoitorahaston tuloslaskelma	54
3.6.2	Hautainhoitorahaston rahoituslaskelma.....	55
3.6.3	Hautainhoitorahaston tase	56
4	ALLEKIRJOITUKSET JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ	57
4.1	ALLEKIRJOITUKSET	57
4.2	TILINTARKASTUSMERKINTÄ	57
5	KIRJANPITOKIRJOJA JA TOSITTEITA KOSKEVAT LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	58

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 YLEISKATSAUS

1.1.1 Yleistä

Kirkkonummen seurakuntien vuoden 2017 keskeisiä kohokohtia oli Reformaation 500-vuotisjuhlavuosi, jonka suurin tapahtuma oli Helatorstain messu ja juhla. Merkkivuosi näkyi myös muussa toiminnassa – messuissa, konserteissa ja Kirkkonummipäivillä. Suomalaisen seurakunnan erityisenä painopistealueina olivat viestinnällinen ja diakoninen työote ja jumalanpalveluselämä. Ruotsalainen seurakunta sai heinäkuun alussa uuden kirkkoherran. Myös Ruotsalainen seurakunnan painopisteinä olivat jumalanpalveluselämä ja diakonia, mutta myös nuorisotyön uusiin toimintatapoihin on panostettu mm. järjestämällä vapaaehtoistyön kurssi yhdessä paikallisen lukion kanssa.

Seurakuntayhtymä sai uuden yhteysaluksen leirikeskukseen ja alus siunattiin käyttöön 16.5.2017. Myös leirikeskuksen vesilaitos uusittiin 2017. Keskeisenä asiana yhtymän toiminnassa on ollut Kirkkonummen seurakuntatalon ja Pyhän Mikaelin kirkon tulevat suunnitelmat. Painopistealueena on ollut viestinnän kehittäminen yhdessä seurakuntien kanssa.

1.1.2 Seurakuntayhtymän talous

Suomessa taloustilanne on selkeästi parempi kuin aikaisempina vuosina. Kasvu oli kuitenkin edelleen melko hidasta, eikä inflaatiota juuri ole ollut.

Kirkollisverokertymä oli 6.970.852 (7.076.554 euroa vuonna 2016) euroa. Vuoteen 2016 verrattuna kirkollisverotulot vähenivät 105.702 euroa (1,5 %). Kirkollisveron kertymä oli 2,5 % talousarviossa arvioitua suurempi. Kirkolliskokouksen vahvistama valtionrahoitusosuus Kirkkonummen seurakuntayhtymälle oli 753.637 euroa vuonna 2017.

Vuonna 2017 Kirkkonummen seurakuntien verotulot ja valtionrahoitusosuus olivat 164.653 euroa tai 2,2 % ennustettua suuremmat, kaiken kaikkiaan 7.721.653 euroa.

Vuoden 2017 tilinpäätös on 400.821 euroa ylijäämäinen. Talousarvion mukaan vuoden 2017 odotettiin olevan 556.666 euroa alijäämäinen (ilman poistoja -105.666 euroa). Vuoden 2017 tilikauden ylijäämään vaikutti sijoitusarvopapereista saadut myyntivoitot ja verotulojen ennakoitua parempi toteutuminen. Toisaalta purettujen ns. A-D –talojen osalta kirjattiin poistamatonta hankintamenoa 174.772 euroa.

Joulukuussa tehtiin koko vuotta koskeva verotulojen oikaisu. Joulukuussa tavanomainen kirkollisvero oli noin puoli prosenttia pienempi kuin vuonna 2016. Kirkollisverotilityksissä käytettävää jako-osuutta vuodelle 2017 tarkistettiin ja seurakuntien jako-

osuus kasvoi. Suoritettiin oikaisutilitys, joka ansioista joulukuun verotulot olivat joulukuussa 2017 noin 36,5 % suuremmat kuin joulukuussa 2016.

Vuosikate toteutui yli talousarvion ollen noin 1.071.300 euroa, mikä johtui pääosin joulukuussa saadusta verotulojen oikaisusta ja sijoitusarvopaperien myyntivoitosta. Vuosikatteella pystyttiin kattamaan poistot, jotka olivat noin 710.500 euroa. Vuoden 2017 poistot sisältävät vuonna 2017 purettujen A-D –talojen poistamattoman hankintamenon. Vuonna 2016 vuosikate oli noin 1.698.300 euroa ja poistot noin 517.500 euroa. Vuoden 2016 vuosikatteeseen vaikutti Kirkkonummen kunnan kanssa tehty Vesitorninmäen maakauppa.

Toimintakulut olivat noin 7,1 miljoonaa euroa vuonna 2017 (7,1 miljoonaa vuonna 2016 ja 7,3 miljoonaa vuonna 2015).

Toimintatuotot olivat noin 619.000 euroa vuonna 2017 (609.000 vuonna 2016 ja 738.000 vuonna 2015).

1.1.3 Kirkkolaakso

Kirkkolaaksossa sijaitsee kauppakeskus Kirsikka, jonka kiinteistöjä hallinnoi Kirkkonummen seurakuntayhtymän 65-prosenttisesti omistamat Kiinteistö Oy Kirkkolaakson Kauppakeskus ja Kiinteistö Oy Kirkkolaakson Liikekeskus. Kauppakeskus avattiin lokakuussa 2009. Seurakuntayhtymä vuokraa kauppakeskuksessa olevat liikehuoneistot yhdessä Helsingin seurakuntayhtymän kanssa ja maksaa vuokrat kokonaisuudessaan vastikkeina kiinteistöosakeyhtiöille. Vastikkeet käytetään toimintakulujen jälkeen rakennuksia varten otettujen lainojen maksuun.

Seurakuntayhtymällä on Kirkkolaaksossa myös asuinrakennustontteja, joita on vuokrattu tai myyty kunnalle maksettua maankäyttömaksua varten otetun lainan kattamiseksi. Jäljellä on tällä hetkellä neljä rakennuspaikkaa.

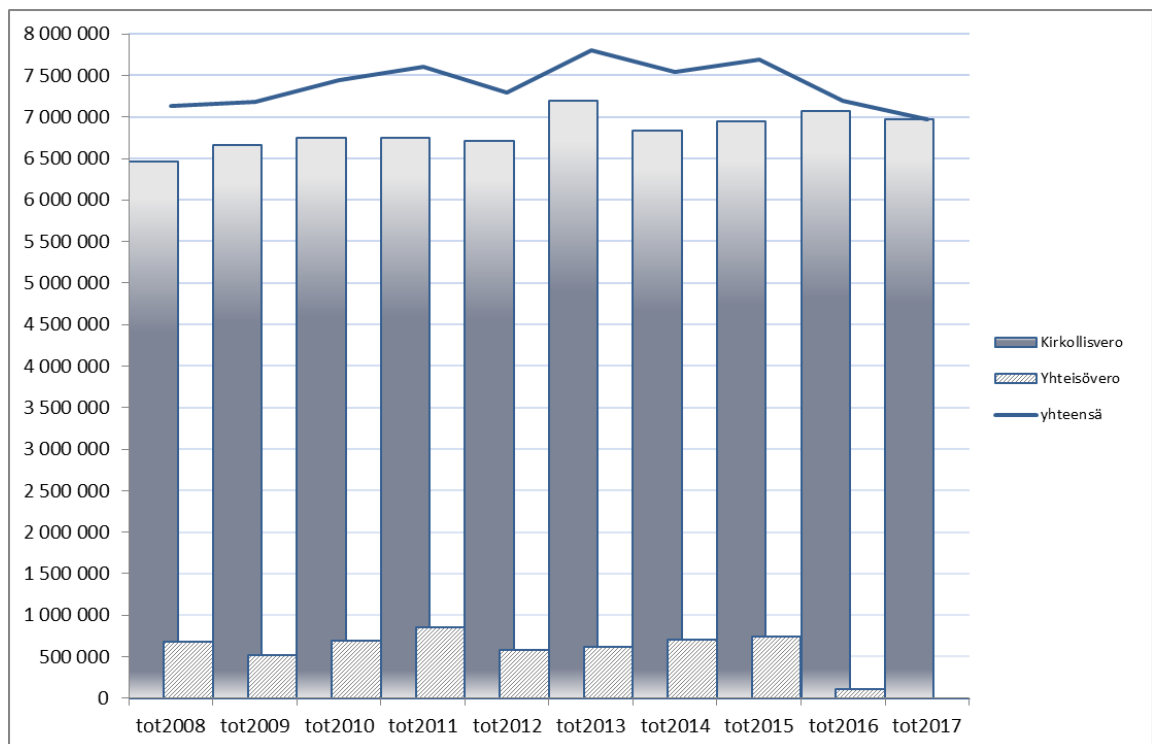
1.1.4 Verotulot ja valtionrahoitus

Vuonna 2017 verotulot (kirkollisvero ja valtionrahoitus) olivat yhteensä 7,7 miljoonaa euroa - noin 212.000 euroa tai 2,7 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2016. Kirkollisverojen määrä väheni 1,5 prosenttia verrattuna vuoteen 2016, ja yhteisöverojen tuoton maksaminen loppui vuoden 2015 lopussa ja tilalle tuli valtion rahoitusosuus. Vuonna 2016 yhteisöveron tilalle tullut valtionrahoitusosuus oli vuonna 2017 Kirkolliskokouksen päätöksen mukaan 753.637 euroa. Kirkollisveroprosentti oli 1,25 kuten aikaisempinakin vuosina.

	Talousarvio Budget 2017	Tilinpäätös Bokslut 2017	Ero TA - TP Skillnad Budg-Boksl	Tilinpäätös Bokslut 2016	Muutos Ändring 2016-2017	Muutos Ändring %
Kirkkolisverot Kyrkoskatt	6 800 000	6 970 824	170 824	7 076 554	-105 730	-1,5
Yhteisöverot Samfundsskatt		-2 836	-2 836	110 340	-113 176	-102,6
Valtionrahutus Statsfinansiering	747 000	753 637	6 637	747 395	6 242	100,0
YHTEENSÄ SAMMANLAGT	7 547 000	7 721 625	174 625	7 934 289	-212 664	-2,7

Vuosien 2008 – 2017 aikana Kirkkonummen seurakuntayhtymän verotulot (kirkollisvero ja yhteisövero) ovat näyttäneet seuraavilta:

Seurakuntien jako-osuus yhteisöverojen tuotosta oli 1,75 prosenttia vuonna 2008. Vuosille 2009–2011 jako-osuutta on nostettu 0,8 prosenttiyksiköllä 2,55 prosenttiin. Vuonna 2012 jako-osuus oli 2,30 prosenttia ja vuonna 2013 2,35 prosenttia. Vuonna 2014 jako-osuus oli 2,81 prosenttia, vuonna 2015 2,74 prosenttia. Vuodesta 2016 lähtien yhteisöveroa ei enää ole.

1.2 HALLINTO

Seurakuntayhtymän hallintoelinten toimintaa vuonna 2017 ja kokoonpano on esitetty seuraavassa.

1.2.1 Yhteinen kirkkovaltuusto

Yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtajana toimi Liisa Sirkkola. Varapuheenjohtajana toimi Viveca Lahti.

Yhteinen kirkkovaltuusto piti kolme kokousta toimintavuoden aikana (31.1.2017, 6.6.2017 ja 12.12.2017), käsitteli 20 asiaa ja hyväksyi tavanomaisten asioiden lisäksi mm. seuraavat asiat:

- Kirkkonummen seurakuntayhtymän strategia 2020
- Haapajärven hautausmaan käyttösuunnitelma
- Haapajärven hautausmaan urnaosaston kaavamuutos
- Kirkkonummen seurakuntayhtymän taloussääntö
- lapsi- ja nuorisodiakonian viran perustaminen, Ruotsalainen seurakunta

1.2.2 Yhteinen kirkkoneuvosto

Yhteisen kirkkoneuvoston puheenjohtajana toimi Hannu Suni ja varapuheenjohtajana Antti Salonen.

Yhteinen kirkkoneuvosto piti vuoden 2017 aikana 12 kokousta ja käsitteli 76 asiaa, josta osasta se teki ehdotukset yhteiselle kirkkovaltuustolle hyväksyttäväksi ja päätti toimivaltansa rajoissa tavanomaisten asioiden lisäksi mm. seuraavista asioista:

- kilpailukyky sopimuksen mukainen 24 tunnin vuotuisen työajan lisääminen
- konservoidun hautausvaakunan sijoittaminen Kirkkonummen keskustan kirkkoon
- Kirkkonummen seurakuntayhtymän tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma
- Råfsön leirikeskukseen vesilaitoksen puhdistamon uusiminen
- periaatteet hautapaikan myöntämisestä muiden seurakuntien jäseninä olleille vainajille talousjohtajan viranhaltijapäätöksellä
- periaatteet kertapalkkion maksamisesta Kirkkonummen seurakuntayhtymässä
- Kirkkonummen seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeet
- tietohallintoalueen vaihto
- työryhmän asettaminen, keskustan seurakuntatalon remontti
- palkkatyöryhmän asettaminen, ylemmän johdon palkat

Seurakuntayhtymässä toimii myös kiinteistötoimikunta. Puheenjohtajana toimi vuonna 2017 Juha Tarkka. Kiinteistötoimikunnan tehtävänä on valmistella yhdessä

kiinteistöpäällikön kanssa seurakuntayhtymän rakennuksiin, kiinteistöihin ja hautausmaihin liittyviä asioita, kuten kiinteistöstrategiaa, talousarviota, toimintakertomusta ja korjaussuunnitelmaa.

1.2.3 Hallintoelinten kokoonpano

Yhteinen kirkkovaltuusto 2015 – 2018

Yhteisen kirkkovaltuuston puheenjohtaja: Liisa Sirkkola

Yhteisen kirkkovaltuuston varapuheenjohtaja: Viveca Lahti

Jäsenet

Suom. lista I

Elo Minna	Lumijärvi Johanna	Salmi Pirjo
Elonsalo Raimo	Miettinen Risto	Salonen Antti
Haukijärvi Eino	Miettinen Virpi	Simanainen Saija
Kiuru Jaana	Niiniaho Tiina	Sirkkola Liisa
Koljonen Kauko	Pentikäinen Tuomo	Sivonen Risto
Lahtinen Johanna	Päivänsalo Ville	Vanhamäki Veikko
Lankia Eero	Rahja Jaakko	
Lemberg Raija	Riihitammela Paavo	
Liimatainen Jukka	Riipinen Leena	

Suom. lista II

Kujasalo Päivi
Piili Noora
Terho Suvi
Fager-Pintilä Rose-Marie

Suom. lista III

Harinen Ari
Heinonen Ossi
Hätönen Tuija

Ruots. lista

Björkqvist Eja	Lahti Viveca
Ehrnstén Viveka	Lindholm Bengt
Hellström Gunnel	Nurmi Gitty
Kajanti Carl-Johan	Taubert Håkan
Kalmari Bodil	Vasenius Thomas

Suomalaisen seurakunnan varajäsenet

Lista I

Ohvo Toni	Nurmi Juha	Komulainen Kyösti	Lappalainen Silja
Valkiainen Matti	Savisaari Outi	Lahtinen Jukka	
Troberg Martti	Tarkka Juha	Ahonen Simo	
Hyvärinen Tuovi	Nyqvist Sirkka	Kajava Juho	
Räsänen Taisto	Liukka Laila	Konttinen Risto	
Viitanen Markku	Javanainen Lasse	Taskinen Maritta	

Lista II

Poutanen Pekka
Viitala Eeva
Poikkeus Antti

Lista III

Seppänen Tarja
Rekola Merja
Westerholm Raili
Korhonen Olli
Kalajoki Olli

Ruotsalaisen seurakunnan varajäsenet

Hedberg Christer	Back Kerstin
Bäck Carl-Gustaf	Wentzel Harald
Wikström Ingegerd	Valtonen Martin
Silfverberg Johan	Leidenius Raili
Sjölund Thorolf	Karlsson Robert
Wikström Leif	

Yhteinen kirkkoneuvosto 2017 - 2018

Yhteisen kirkkoneuvoston jäsenet olivat vuonna 2017:

Puheenjohtaja: kirkkoherra kirkkoherra Hannu Suni
Varapuheenjohtaja: Antti Salonen

Jäsenet

Bäck Carl-Gustaf
Haukijärvi Eino
Heinonen Ossi
Kalmari Bodil
Lahtinen Johanna (1.7. asti)
Lumijärvi Johanna
Pentikäinen Tuomo
Piili Noora
Riipinen Leena
Salmi Pirjo (1.7. alkaen)
Sivonen Risto
Taubert Håkan

Varajäsenet

Lindholm Bengt
Rahja Jaakko
Harinen Ari
Ehrnstén Viveka
Salmi Pirjo (1.7. asti)
Nyqvist Sirkka
Valkiainen Matti
Fager-Pintilä Rose-Marie
Elo Minna
Simanainen Saija (1.7. alkaen)
Riihitammela Paavo
Björkvist Eja

Kiinteistötoimikunta 2017 – 2018

Puheenjohtaja: Juha Tarkka

Jäsenet

Risto Miettinen
Gitty Nurmi
Tuomo Pentikäinen
Noora Piili
Juha Tarkka

Varajäsenet

Tiina Niinikoski
Thomas Vasenius
Jaana Kiuru
Ari Liuhta
Kauko Koljonen

Kiinteistö Oy Kirkkolaakson Kauppakeskus

Puheenjohtaja: John Nieminen
Muut seurakuntayhtymän edustajat hallituksessa:
Carl-Gustaf Bäck
Ossi Heinonen
Tuomo Pentikäinen

Kiinteistö Oy Kirkkolaakson Liikekeskus

Puheenjohtaja: Carl-Gustaf Bäck
Muut seurakuntayhtymän edustajat hallituksessa:
Ossi Heinonen
John Nieminen
Tuomo Pentikäinen

1.3 HENKILÖSTÖ

Vuoden 2017 lopussa Kirkkonummen seurakunnissa oli töissä 87 henkilöä, joista kokoaikaisia oli 78 ja osa-aikaisia 9. Seurakunnissa työskenteli noin 66 prosenttia seurakuntayhtymän työntekijöistä ja noin 34 prosenttia työskenteli seurakuntien yhteisesti järjestämässä seurakuntayhtymän tehtävissä.

Työmuodoista eniten oli työntekijöitä varhaiskasvatuksessa, 20 henkilöä. Toimistotyössä oli 10 työntekijää ja papistossa 12 henkilöä.

Kesäaikana seurakunnat työllistävät huomattavan määrän kesätyöntekijöitä. Joillakin työaloilla on myös useita sijaisia. Näiden lisäksi seurakuntayhtymän taloustoimistossa käsitellään luottamushenkilöiden ja muiden henkilöiden palkkioita ja matkarahoja. Yhteensä työsuhteisia eri henkilöitä oli seurakuntayhtymän palveluksessa eripituisia jaksoja vuoden 2017 aikana noin 124 henkilöä ja mukaan luettuna palkkiot tai matkakorvauksia saaneet on seurakuntayhtymän vaikutuspiirissä ollut jopa noin 470 eri henkilöä vuonna 2017.

Seurakuntien palkkasumma vuonna 2017 oli noin 3,29 miljoonaa euroa ja sivukulut noin 0,9 miljoonaa euroa (3,31 miljoonaa euroa ja 0,9 miljoonaa euroa vuonna 2016). Vapaaehtoiset henkilöstökulut (mm. matkakorvaukset, koulutus ja työterveyshuolto) olivat noin 221.000 euroa (236.000 vuonna 2016).

Tarkemmat henkilöstöön liittyvät tilastot ovat erillisessä henkilöstökertomuksessa.

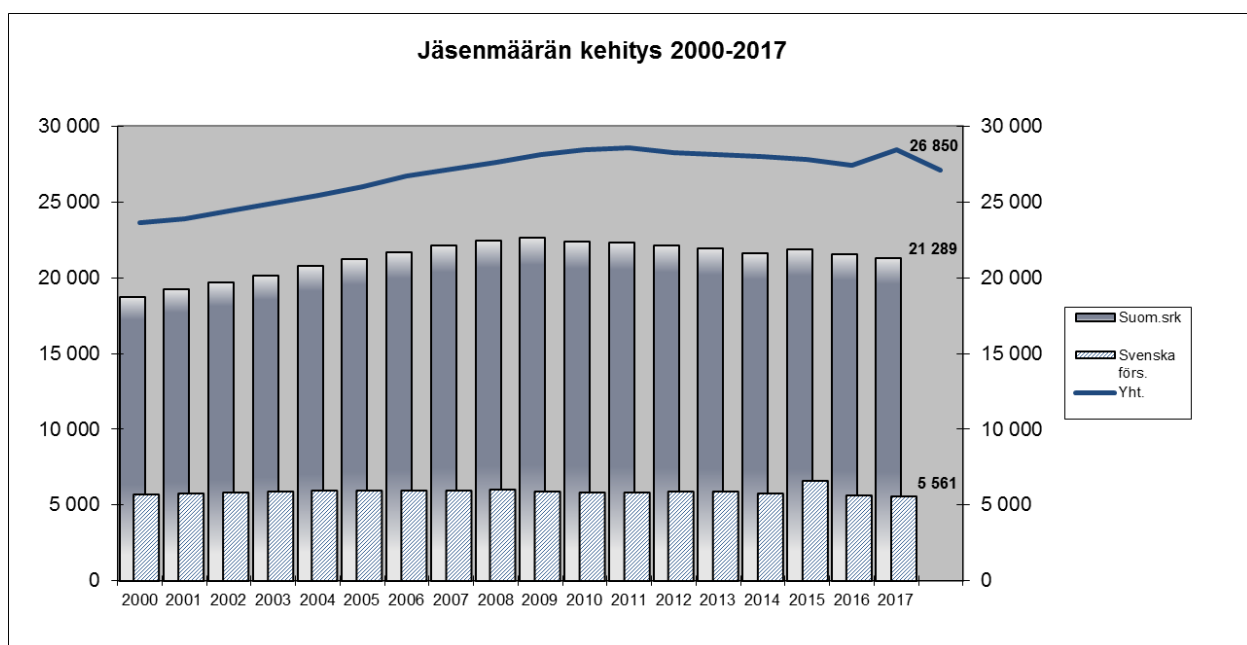

1.4 VÄKILUKU

Seurakuntien väkiluku (läsnä oleva jäsenmäärä) kääntyi laskuun vuonna 2010 kasvettuaan melko tasaisesti aina vuoteen 2009 saakka. Vuoden 2009 lopussa jäseniä oli 28.551 henkeä. Vuonna 2015 jäsenmäärä kasvoi jonkin verran, mutta laski taas vuosina 2016 ja 2017.

Vuoden 2017 lopussa jäsenmäärä oli 26.850 (jäsenmäärä vuonna 2016 oli 27.108).

Läsnä olevien jäsenten määrän muutokset vuosina 2000 – 2017 on kuvattu seuraavassa kaaviossa.

Vuonna 2017 seurakuntien väkiluku vähentyi 258 jäsenellä, kun se vuonna 2016 väheni 425 jäsenellä ja vuonna 2015 kasvoi 130 jäsenellä.

Suomalaisessa seurakunnassa oli 207 jäsentä (-0,96 %) vähemmän kuin vuonna 2016, ja vuonna 2016 jäseniä oli 321 vähemmän kuin 2015. Svenska församlingenin jäsenten määrä väheni 51 henkilöllä (-0,91 %) vuonna 2017 ja vuonna 2016 se väheni 104 henkilöllä vuoteen 2015 verrattuna. Svenska församlingenin jäsenmäärä on ollut hyvin vakiintunut, kuten yllä olevasta kaaviosta voidaan nähdä, mutta on viime vuosina laskenut hiljaksen. Kirkkonummen kunnan koko väkiluku oli tilastotietojen mukaan 39.170 asukasta 31.12.2017 (vuonna 2016 39.033 asukasta).

Vuoden 2017 lopussa Kirkkonummen seurakuntien läsnä olevan väestön suhteelliset osuudet yhteismäärästä olivat samat kuin edellisellä vuonna, suomalaisen seurakunnan osuus oli 80 % ja ruotsalaisen seurakunnan 20 %. Jäsenten suhteellinen osuus kuntalaisista oli 68,8 prosenttia vuonna 2017.

Kirkkonummella kirkkoon kuulumisprosentit ja jäsenmäärän muutokset näkyvät seuraavasta olevasta taulukosta.

Kirkkoon kuuluminen Kirkkonummella 2017	Kunnan asukasluku		Muutos	Seurakunnan jäsenet		Muutos	Jäsenten osuus kuntalaisista	
	2016	2017	16-17	2016	2017	16-17	2016	2017
							%	%
Suomenkiel./Suom. srk	29 681	29 692	11	21 496	21 289	-207	72,4	71,7
Ruotsinkiel./Svenska förs.	6 580	6 519	-61	5 612	5 561	-51	85,3	85,3
Muut	2 772	2 959	187					
Yhteensä	39 033	39 170	137	27 108	26 850	-258	69,4	68,5

Koko Suomessa vuonna 2017 kirkkoon kuului 70,7 prosenttia väestöstä (2016/71,9 %, 2015/72,9 %, 2014/73,7 %, 2013/75,2 %, 2012/76,4 %, 2011/77,2 %, 2010/78,2 %, 2009/79,7 %, 2008/80,6 %, ja 2007/81,7 %).

1.5 TALOUSARVION TOTEUTUMISVERTAILUT

1.5.1 Talousarvion sitovuus

Talousarviossa sitovuustaso pääluokassa 2 on seurakuntataso. Pääluokissa 1 (yleishallinto), 4 (hautustoimi), 5 (kiinteistötoimi) ja 6 (tuloslaskelmaosa) sitovuustaso on pääluokkataso. Pääluokan 2 yhteisissä seurakunnallisissa tehtävissä ja investointiosassa sitovuustaso on tehtäväaluetaso.

1.5.2 Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden arviointi

1.5.2.1 Kirkkonummen suomalainen seurakunta

1.5.2.1.1 Seurakuntaneuvosto

Seurakuntaneuvosto kokoontui 7 kertaa vuonna 2017.

Jäsenet

Hannu Suni, vs. kirkkoherra, puheenjohtaja

Aalto Jukka

Elonsalo Raimo, varapuheenjohtaja

Fager-Pintilä Rose-Marie

Harinen Ari

Haukijärvi Eino

Lemberg Raija

Lumijärvi Johanna

Miettinen Risto

Miettinen Virpi

Mäki Anna-Riitta (vapautus seurakuntaneuvoston jäsenyydestä 1.7. alkaen paikkakunnalta poismuuton vuoksi)

Nurminen Pirkko

Piili Noora

Riipinen Leena

Salminen Seija

Salonen Antti

Simanainen Saija (1.7. alkaen)

Sirkkola Liisa

Anna-Maija Kuutti-Manninen, seurakuntaneuvoston pöytäkirjanpitäjä

Seurakuntaneuvoston jäsenillä ei ole henkilökohtaisia varajäseniä, vaan heidät otetaan listalta järjestyksessä.

Seurakunnan työalat on jaettu ryhmiin seuraavasti:

Julistus: jumalanpalvelustyö, musiikkityö ja toimitukset

Raija Lemberg, Johanna Lumijärvi, Jukka Aalto, Eino Haukijärvi ja Noora Piili.

Palvelu: diakonia, lähetystyö, aikuistyö ja vapaaehtoistyö

Pirkko Nurminen, Anna-Riitta Mäki, Antti Salonen, Virpi Miettinen, Liisa Sirkkola.

Kasvatus: nuorisotyö, lapsityö, koulutyö ja rippikoulutyö

Seija Salminen, Rose-Marie Fager-Pintilä, Leena Riipinen, Risto Miettinen,

Ari Harinen.

1.5.2.1.2 Tavoitteiden toteutuminen

Yleiskatsaus

Suomalaisen seurakunnan toimintavuotta 2017 sävytti vahvasti Reformaation 500-juhlavuosi. Talousarvioon oli varattu merkkivuodelle seurakuntien yhteinen määräraha ja juhlavuotta suunnitteli seurakuntien yhteinen työryhmä. Suurin tapahtuma oli 25.5. torilla järjestetty Helatorstain messu ja kansanjuhla, joihin osallistui 400 – 500 ihmistä.

Merkkivuosi näkyi niin Kirkkonummipäivillä, koulukinkereillä, konserteissa, teesitalkoissa, messuissa, taidenäyttelyissä ja työmuotojen perustoiminnassa. Syksyllä kirkossa esitettiin myös Luther-näytelmä useampaan kertaan ja se keräsi katsojia n. 700. Juhlavuoden lopuksi jokaisen seurakuntalaisen kotiin lähetettiin joulukalenteri, jonka taakse oli painettu kutsu joulunajan tapahtumiin. Reformaation juhla jumalanpalveluksen lisäksi vuoteen sisältyi Suomi 100 vuotta -juhla jumalanpalvelus itsenäisyyspäivänä sekä ekumeeninen jumalanpalvelus ja juhla marraskuun lopulla.

Kertomusvuonna toiminnallisina painopistealueina olivat viestinnällinen ja diakoninen työote sekä jumalanpalveluselämä. Niin perustoiminta kuin työ seurakunnan painopistealueilla sujuivat tavoitteiden suunnassa. Tunnuksissa ei ollut havaittavissa suuria muutoksia. Viestinnällisesti on erityistä huomiota kiinnitetty sosiaaliseen mediaan sekä valmisteltu seurakunnan uusia kotisivuja sekä uutta seurakuntasivustoa. Diakonisen työotteen kautta on eri työaloilla pyritty huomioimaan ja tavoittamaan heikossa ja hädänalaisessa asemassa olevia ihmisiä.

Jäsenmäärän hienoinen lasku, toimintaympäristön jatkuva muuttuminen sekä resurssien pieneneminen aiheuttavat pysyvän haasteen seurakunnan toiminnalle. Muutokset pakottavat yhtäältä sopeuttamaan toimintaa ja toisaalta keskittymään olennaiseen. Kehitystyötä on tehty mm. rippikoulutyössä, RKS2017 -suunnitelman suuntaisesti. Myös erilaiset pop up -tapahtumat ovat tulleet jäädäkseen. Työalojen keskinäinen yhteistyö on jatkunut ja verkostoituminen kunnassa toimivien erilaisten yhteistyötahojen kanssa on vilkastunut.

Jäsenmäärä 31.12.2017

	2013	2014	2015	2016	2017
KASTETUT	309	297	252	188	190
KUOLLEET	94	113	105	106	115
SISÄÄN MUUTTANEET	1 141	1 557	1 435	1 596	1 307
POIS MUUTTANEET	1 228	1 877	1 163	1 727	1 402
KIRKKOON LIITTYNEET	103	100	133	109	90
KIRKOSTA ERONNEET	347	487	298	304	277
VÄKILUKU (läsnä olevat)	21 936	21 615	21 817	21 496	21 289

Talousarvion toteutuminen 2017

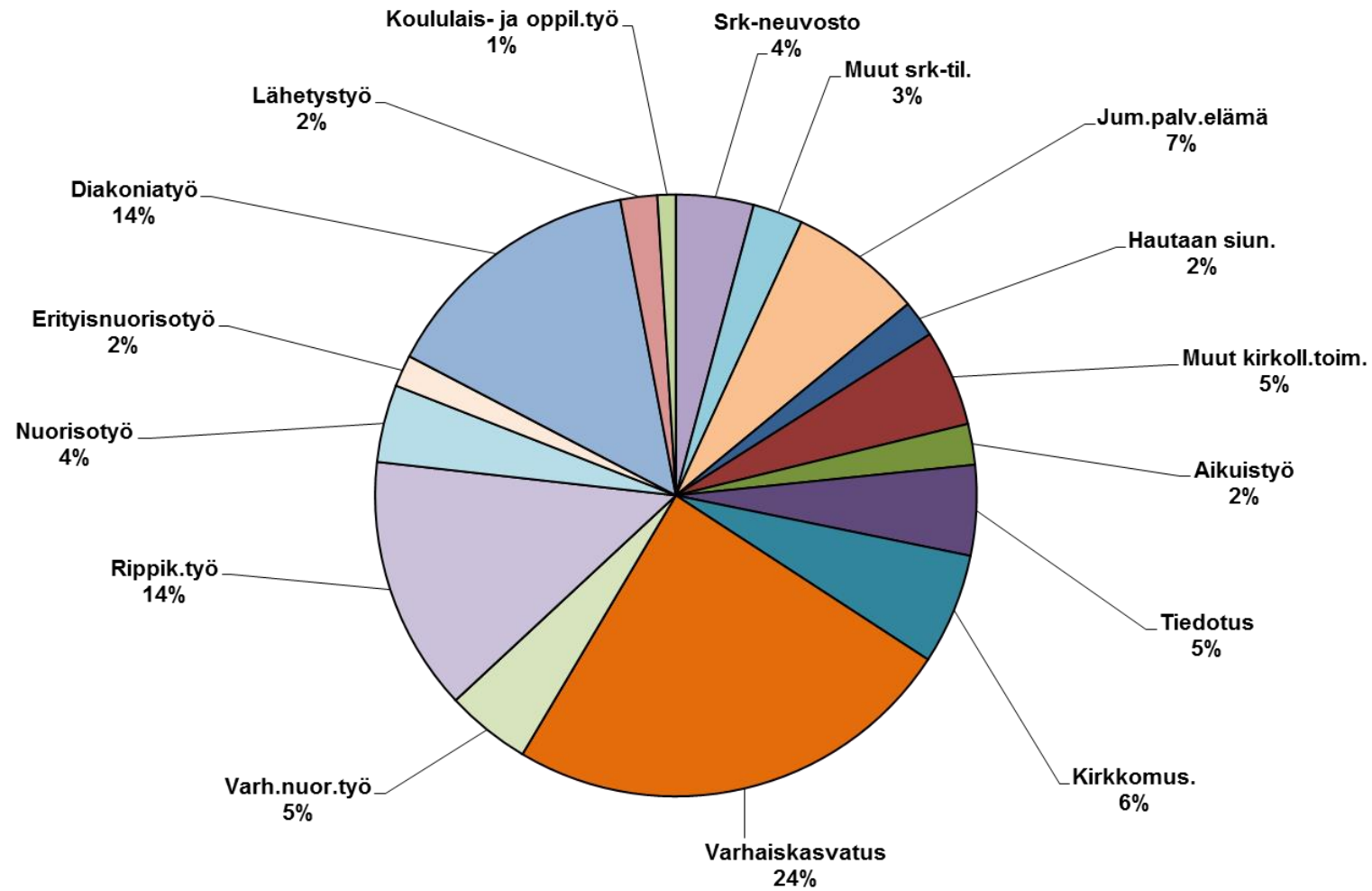
Suomalainen seurakunta	Toteutunut 2017	Talousarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot.
				%
Toimintatulot	-175 953	-142 810	-33 143	123,2
Henkilöstökulut	1 795 475	1 899 762	-104 287	94,5
Muut kulut	478 170	494 210	-16 040	96,8
Toimintamenot yhteensä	2 273 646	2 393 972	-120 326	95,0
Toimintakate	2 097 692	2 251 162	-153 470	93,2
Sisäiset tuotot	0	0		
Sisäiset kulut	95 234	124 535	-29 301	76,5
Toimintakate sisäisillä	2 192 926	2 375 697	-182 771	169,7
Sisäiset vuokrat	1 655 408			
Yhteensä	3 848 334	2 375 697	1 472 637	162,0

Seuraavilla sivuilla on esitetty suomalaisen seurakunnan työmuotojen prosentuaaliset osuudet ja kokonaismenot vuonna 2017.

SUOMALAISEN SEURAKUNNAN TYÖMUOTOJEN PROSENTUAALISET OSUUDET 2017

1.5.2.2 Kirkkonummen ruotsalainen seurakunta

1.5.2.2.1 Seurakuntaneuvosto

Seurakuntaneuvosto piti vuoden 2017 aikana 6 kokousta.

Jäsenet

Höglund Lars-Henrik 30.6. saakka
Lovén Aino-Karin 1.7. alkaen
Kullberg Inger
Granholm Carina
Kalmari Bodil
Björkqvist Eja
Hellström Gunnel
Gustafsson Siv
Kajanti Carl-Johan
Lönnerberg Ann
Lindholm Bengt
Lahti Viveca
Vasenius Thomas
Jakobsson Sune

Monica Främpling, sihteeri

Seurakuntaneuvoston jäsenillä ei ole henkilökohtaisia varajäseniä, vaan heidät otetaan listalta järjestyksessä.

1.5.2.2.2 Tavoitteiden toteutuminen

Vuosi 2017 on ollut muutosten vuosi. Kirkkoherra Lars-Henrik Höglund jäi eläkkeelle 1.7., hänen lähtöjuhlaansa oli 4.6. Aino-Karin Lovén aloitti kirkkoherrana 1.7 ja Helena Rönnerberg samana päivänä kappalaisena. Piispa Björn Vikström asetti heidät virkoihin 1.10., Pyhän Mikaelin päivänä.

Seurakuntapastori Claus Ståhlberg aloitti 1.1. seurakuntapastorina. Hän siirtyi Borgå domkyrkoförsamlingeniin 1.2.2018.

Johtava lastenohjaaja Jenny Åkerlund vihittiin lapsi ja nuorisodiakoniksi 4.9. Porvoon tuomiokirkossa. Hän aloitti kyseisessä virassa 1.9.

Syksyllä 2017 Åsa Lindholm aloitti vs. lastenohjaajana, samalla lastenohjaaja Ann Christin Manelius siirtyi tekemään digitalisoidun arkistomateriaalin tarkistusta. Tarkistus saatiin valmiiksi joulukuussa 2017.

Vuosi 2017 oli juhlavuosi, Reformaatio 500 vuotta ja Suomi 100 vuotta. Yhteistyössä suomalaisen seurakunnan kanssa järjestettiin ulkoilmamessu Kirkkonummen torilla toukokuussa, johon osallistui noin 500 ihmistä. Reformaatiosunnuntaina naulattiin kummankin seurakunnan vapaaehtoisten laatimat ”uudet teesit Kirkkonummen kirkon oveen”. 6.12. vietettiin yhteistä juhlamessua jossa sotilaspastori Henri Kivijärvi saarnasi kahdella kielellä.

Kanttori Susann Joki on organisoinut paljon musiikki-tapahtumia juhlavuoden 2017 aikana.

Jumalanpalveluselämää on pyritty aktivoimaan teemamessuilla, joita järjestetään joka kuukauden viimeisenä sunnuntaina syksystä 2017 alkaen. Eri työmuodot ovat olleet vastuussa messujen toteuttamisesta. Kokeilu jatkuu kevään 2018.

Diakonia on tehnyt paljon yhteistyötä sekä Kirkkonummen kunnan että suomalaisen seurakunnan kanssa. Teemapäivässä ”Selvästi terveempi elämä” esitelmöi emeritus arkkipiispa John Vikström. Päivää vietettiin ”Asunnottomien yön” yhteydessä.

Keväällä 2017 diakonityö organisoii yhdessä Mikaelikörenin kanssa seurakuntaretken Haapsaluun, Ristin seurakuntaan. Mikaelikören konsertoi Haapsalun tuomiokirkossa.

Kasvatuksen työalalla on tehty uusi ovenavaus, keväällä 2017 seurakunta järjesti yhdessä Kyrksläotts gymnasiumin kanssa kurssin vapaaehtoistyöstä. Opetuksesta vastasivat seurakunnan kasvatus ja diakoniatyö. Yhteistyö peruskoulujen kanssa on myös vilkastunut; kuorotoimintaa, välituntipäivystystä, osallistumista vanhempain neuvostoon ja kontaktiin opettajiin. Syksyllä 2017 lapsi ja nuorisodiakoni Jenny Åkerlund on solminut yhä tiiviimpiä suhteita kunnan kasvatustyön yksikön kanssa. Seurakuntamme päiväkerho on muuttanut Lyanista Hörnaniin kuluvaan vuoden aikana.

Isojen pyhien ja monien erikoismessujen ansiosta osallistujien lukumäärä on noussut. Jumalanpalvelusten lukumäärä oli 67 (59 vuonna 2016) ja osallistujia oli keskimäärin 98 henkilöä (79 vuonna 2016). Tämä on ilahduttava nousu. Juhannuksesta alkaen pidettiin jumalanpalveluksia vain Haapajärven kirkossa, mikä otettiin yleisesti ottaen vastaan erittäin positiivisesti. Kesäjumalanpalvelu lounaiseen Räfsön kappelissa elokuun puolivälissä on muodostunut traditioksi.

Suurista toimintavarojen leikkauksista ja henkilöstömuutoksista huolimatta voimme olla tyytyväisiä vuoden 2017 tulokseen.

Jäsenmäärä 31.12.2017

	2013	2014	2015	2016	2017
KASTETUT	49	54	51	48	43
KUOLLEET	53	72	52	74	50
SISÄÄN MUUTTANEET	230	220	178	207	198
POIS MUUTTANEET	201	214	211	219	218
KIRKKOON LIITTYNEET	21	25	21	10	28
KIRKOSTA ERONNEET	530	80	45	51	52
VÄKILUKU (läsnä olevat)	5 858	5 788	5 716	5 612	5 561

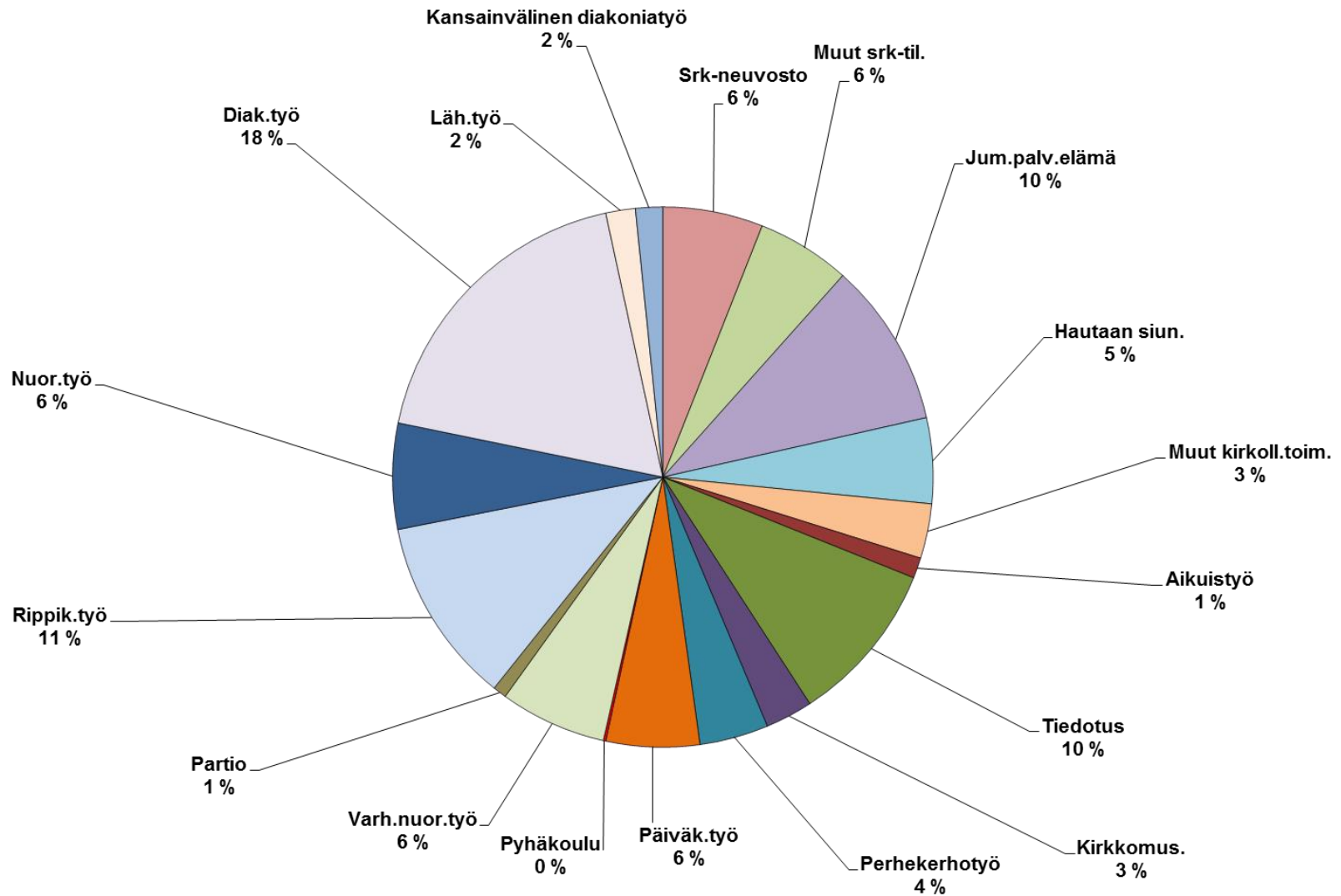
Talousarvion toteutuminen 2017

Ruotsalainen seurakunta	Toteutunut 2017	Talousarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot.
				%
Toimintatulot	-54 233	-74 780	20 547	72,5
Henkilöstömenot	506 909	526 485	-19 576	96,3
Muut toimintamenot	206 040	211 955	-5 915	97,2
Toimintamenot yhteensä	712 949	738 440	-25 491	96,5
Toimintakate	658 715	663 660	-4 945	99,3
Sisäiset tuotot	0	0		
Sisäiset kulut	24 931	35 450	-10 519	70,3
Toimintakate sisäisillä	683 646	699 110	-15 464	97,8
Sisäiset vuokrat	467 306			
Yhteensä	1 150 952	699 110	451 842	164,6

Seuraavilla sivuilla on esitetty ruotsalaisen seurakunnan työmuotojen prosentuaaliset osuudet ja kokonaismenot vuonna 2017.

RUOTSALAISEN SEURAKUNNAN TYÖMUOTOJEN PROSENTUAALISET OSUUDET 2017

1.5.2.3 Seurakuntayhtymä

Seurakuntayhtymän liittyminen Kirkon palvelukeskuksen asiakkaaksi alkaa näkyä hallinnon resursseissa, joita on voitu jonkin verran vähentää. Tweb –asianhallintajärjestelmän käyttöönotto on tehostanut asianhallintaa yhtymässä. Laskutus on tehostunut sähköisen ilmoittautumisen ja maksulinkin kautta maksamisen myötä. käyttöön. Myös viestinnän kehittämistä seurakuntien kanssa on jatkettu.

1.5.2.3.1 Yleishallinto

Kirjanpidollisesti yleishallinto sisältää paitsi talous- ja henkilöstöhallinnon myös kirkkoherranvirastot sekä yhteisen kirkkovaltuuston, yhteisen kirkkoneuvoston ja seurakuntaneuvostojen toiminnan. Talous- ja henkilöstöhallinnossa oli vuonna 2017 kuusi työntekijää ja kirkkoherranvirastoissa oli yhteensä neljä työntekijää, joista yksi hoiti viraston tehtäviä vain osittain. Kirkkoherranvirastot toimivat seurakuntien alaisuudessa.

Hallinnon tavoitteet vuodelle 2017 olivat seuraavat:

- laskustustoimintojen automatisointi
- asianhallinnan kehittäminen ja sähköisen asianhallintajärjestelmän käyttöönotto, arkistojen riittävä ajan tasalle saattaminen
- harkinnanvaraisen palkanosan käyttöönoton valmistelun jatkaminen
- seurakuntayhtymän viestinnän kehittäminen yhdessä seurakuntien kanssa, erityisesti Prime-järjestelmän käytön parantaminen

Talousarvion toteutuminen 2017

Resursseja on uudelleen järjestetty siten, että vuoden 2017 alusta taloustoimistossa on käytettävissä 4,6 henkilötyövuotta, kun vuonna 2016 käytettävissä 6 henkilötyövuotta. Seurakuntayhtymän sisäisen valvonnan ohjeet, taloussääntö ja muu taloushallinnon ohjeistus sekä sähköisen asianhallinnan käyttöönotto selkeyttävät taloustoimiston prosesseja entuudestaan. Laskustustoimintojen automatisoinnissa edettiin ratkaisevasti vuonna 2017. Sähköisen ilmoittautumisen mukanaan tuoma mahdollisuus maksaa lasku verkkomaksulinkin kautta on tehostanut laskustustoimintoja. Laskustustoimintojen tehostamiseksi jatketaan yhteistyötä niin Kipan kuin seurakuntien työntekijöiden kanssa. Seurakuntayhtymän strategian uudistus saatiin valmiiksi vuonna 2017.

Yleishallinnon kulut ovat lievästi ylittäneet talousarvion toimintakulut, koska viestintäsihteeri oli palkattuna yleishallinnon toimialueelle. Samoin lisäresurssin palkkaaminen kirkonkirjojen digitoinnin tarkistamiseen toi jonkin verran ylitystä.

Yleishallinto	Toteutunut 2017	Talousarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot.
				%
Toimintatulot	-68 962	-67 700	-1 262	101,9
Henkilöstömenot	529 033	515 618	13 415	102,6
Muut toimintamenot	525 167	505 446	19 721	103,9
Toimintamenot yhteensä	1 054 199	1 021 064	33 135	103,2
Toimintakate	985 237	953 364	31 873	103,3
Sisäiset tuotot	-17 038	0	-17 038	
Sisäiset kulut	24 420	19 950	4 470	122,4
Toimintakate sisäisillä	992 620	973 314	19 306	102,0
Sisäiset vuokrat	260 267	0		
Toimintakate yhteensä	1 252 887	973 314	279 573	128,7

1.5.2.3.2 Hautaustoimi

Hautaustoimen tehtävänä on tarjota kirkkonummelaisille vainajille hautasija Kirkkonummen seurakuntayhtymän hautausmailta sekä muistelupaikka omaisille ja seurakuntalaisille. Hautaustoimi vastaa hautausmaiden kunnossapidosta, hautauksen yhteydessä hautojen avaamisesta ja peittämisestä sekä huolehtii hautojen hoidosta.

Hautaustoimen painopistealueet olivat vuonna 2017 Rajakummun ja Haapajärven hautausmaiden laajennusosilla sekä Haapajärven kirkon ympäristössä. Painopisteet olivat seuraavat:

- muualle haudattujen muistomerkin ympäristön rakennus sekä maakaatopaikan laajennus ja maisemointi Rajakummun hautausmaalla
- vesiaiheen vihertyöt ja ympäristön kunnostus Haapajärven hautausmaalla
- Haapajärven kirkon ympäristön muokkaus luonnonmukaisemmaksi ja vähemmän hoitoa vaativaksi

Talousarvion toteutuminen 2017

Tavoitteet saatiin pääosin toteutettua suunnitelman mukaisesti. Haapajärven vesiaiheen kunnostus eteni suunnitellusti. Keväällä 2018 viimeistellään alueen vihertöitä. Rajakummun hautausmaalla uudistettiin muualle haudattujen muistomerkin ympäristö. Maankaatopaikan maita käytettiin maisemointiin purettujen A-D talojen paikalla. Itse maankaatopaikan maisemointia jatketaan kesällä 2018 istuttamalla suojakasvustoa alueen reunoille. Haapajärven kirkon ympäristössä muokattiin paikoitusaluetta ja rakennettiin ajoesteitä estämään autojen pääsy kirkon läheisyyteen.

Hautaustoimelle hankittiin Avant 420 pienkuormaaja Kubota –monitoimilaitteen tilalle. Muita konehankintoja tehtiin pienkoneiden osalta uusimalla työnnettäviä ruohonleikkureita.

Vuonna 2017 haudattiin 163 vainajaa. Hautauksista 79,7 % oli tuhkauksia.

Hautaustoimen vuoden 2017 toteuma on seuraavassa taulukossa.

Hautaustoimi	Toteutunut 2017	Talousarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot. %
Toimintatulot	-72 320	-77 000	4 680	93,9
Henkilöstömenot	317 331	301 560	15 771	105,2
Muut toimintamenot	141 925	186 880	-44 955	75,9
Toimintamenot yhteensä	459 256	488 440	-29 184	94,0
Toimintakate	386 936	411 440	-24 504	94,0
Sisäiset tuotot	0	0	0	
Sisäiset kulut	399	650	-251	61,4
Toimintakate sisäisillä	387 335	412 090	-24 755	94,0
Sisäiset vuokrat	4 271			
Toimintakate yhteensä	391 606	412 090	-20 484	95,0

Toimintamenoihin on vaikuttanut hautainhoitorahaston tuloutus hautatoimelle.

1.5.2.3.3 Kiinteistötoimi

Kirkkonummen seurakuntayhtymän kiinteistötoimi järjestää seurakuntien toiminnalle tilat. Kiinteistötoimi ylläpitää, huoltaa ja korjaa kiinteistöjä ja tarjoaa vahtimestari-, siivous-, keittiö- ja leirikeskuspalveluja.

Tavoitteena vuodelle 2017 oli kehittää kiinteistöjen kuluseurantaa ja alentaa kiinteistöjen käyttökuluja. Kiinteistöautomaation käyttöönoton ja kulutusseurannan osalta on päästy vasta selvitysasteelle, joten tältä osin työ jatkuu vuonna 2018.

Talousarvion toteutuminen 2017

Vuonna 2017 on rakennettu useita varastoja roskakatoksia, tehty muutostöitä kerhotiloihin ja kerhokeittiöihin ja uusittu jonkin verran kalusteita eri kiinteistöissä. Räfösön leirikeskuksessa on korjattu ja kalustettu uudelleen majoitushuoneita. Lisäksi on tehty useita pienempiä korjaus-, kunnostus- ja huoltotöitä.

Kiinteistön talousarvion toteutuminen vuonna 2017 näkyy seuraavasta taulukosta. Luvut eivät sisällä Kirkkolaakso-projektia.

Kiinteistötoimi	Toteutunut 2017	Talousarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot.
				%
Toimintatulot	-233 645	-331 427	97 782	70,5
Henkilöstömenot	880 843	912 460	-31 617	96,5
Muut toimintamenot	1 289 283	1 409 490	-120 207	91,5
Toimintamenot yhteensä	2 170 127	2 321 950	-151 823	93,5
Toimintakate	1 936 482	1 990 523	-54 041	97,3
Sisäiset tuotot	-186 383	-191 400	5 017	97,4
Sisäiset kulut	54 919	1 500	53 419	3661,3
Toimintakate sisäisillä	1 805 018	1 800 623	4 395	100,2
Sisäiset vuokrat	-2 398 728			
Toimintakate yhteensä	-593 709	1 800 623	-2 394 332	-33,0

Toimintakate alittui noin 54 000 eurolla. Alitus johtuu suurelta osin henkilöstömenojen pienenemisestä, koska irtisanoutuneiden tai sairauslomalla olevien tilalle ei ole heti palkattu sijaisia. Kaikkia käyttötalouspuolelle varattuja korjauksia ei ole myöskään ehditty tehdä kiinteistötoimen henkilöstöresurssien vähyys vuoksi.

1.5.2.3.4 Investoinnit

Investointeihin oli vuodelle 2017 varattu 1.259.000 euroa ja investointeja toteutui noin 808.580 euroa. Vuonna 2016 investoinnit olivat noin 1.263.000 euroa ja joista toteutui noin 431.940 euroa.

Vuonna 2017 toteutuneista investoinneista suurimmat kohdistuivat Räfsön leirikeskukseen. Leirikeskuksen käyttöön hankittiin uusi yhteysalus ja uusittiin mantereen puoleinen laiturit sekä leirikeskuksen vedentuottojärjestelmää muutettiin siten, että käyttövesi tuotetaan merivedestä. Kirkkonummen keskustassa purettiin seurakuntatalon läheisyydestä Kellonsoittajan mökki ja A-D –talot.

1.5.2.3.5 Perheneuvonta

Perheneuvonnan perustehtävä on yksilö-, pari-, ryhmä- ja perheterapian menetelmiä apuna käyttäen tarjota ammatillista keskusteluapua parisuhteen ja perheen kysymyksissä sekä elämän kriisitilanteissa.

Perheneuvonnan toimintaa johtaa johtokunta. Johtokunnan vastuu ja tehtävät määritellään johtosäännössä, jonka yhteinen kirkkoneuvosto vahvistaa.

Johtokunta

Johtokunta on kokoontunut neljä kertaa vuonna 2017.

Johtokunnan kokoonpano toimintavuoden aikana oli seuraava:

Varsinaiset jäsenet

Irmeli Vesa-Rantala, pj.
Carl-Johan Kajanti
Virpi Miettinen
Ville Päivänsalo
Johanna Lumijärvi

Varajäsenet

Tuija Hätönen
Thorolf Sjölund
Saija Simanainen
Jukka Liimatainen
Anna-Riitta Mäki

Tavoitteiden toteutuminen 2017

Vuonna 2017 keskuksessa oli 270 asiakasta (2016: 198). Hoidollisen työn kokonaismoduulimäärä (1 moduuli = 45 min) oli vuoden 2016 aikana yhteensä 1306 (2015: 1208). Näistä 71 % (64 %) ovat pari- tai perheterapiaa ja 29 % (31 %) keskusteluja yksilöinä tulleiden kanssa. Asiakkaiden määrä suhteessa moduulien määrään on jonkin verran kasvanut edelliseen vuoteen verrattuna. Kontakteista suurimmassa osassa käydään 1 -10 keskustelua. Asiakkaista 45 % oli miehiä ja 55 % naisia (42 % ja 58 % vuonna 2016).

Vuoden 2017 alussa jonossa oli 20 henkilöä tai paria. Alkuvuodesta asiakkaiden odotusaika venyi jopa 3 kuukauteen. Osa asiakkaista haki apua muualta ja osalla elämäntilanne muuttui siten, että eivät enää ottaneet vastaan tarjottua aikaa. Vuoden lopussa odotusaika lyheni noin 5 viikkoon. Kiireellisissä tapauksissa aikoja annettiin nopeammin.

Ikäjakauma vastaa suurin piirtein viime vuoden lukuja. Edelleenkin valtaosa perheasiain neuvottelukeskukseen asiakkaista (73 %) on 30–49-vuotiaita. Sukupuoli- ja ikäjakautuman puolesta kirkon perheneuvonta tavoittaa juuri ne ihmiset, jotka eivät muuten ole kovin aktiivisia kirkon toiminnassa.

Ruotsinkielellä käytiin 11 % kaikista keskusteluista vuonna 2017. Muita kieliä käytettiin vain 6 keskustelussa. Siuntiolaisia asiakkaita oli yhteensä 20 ja inkoolaisia 7.

Perheneuvonnan tavallisimmat tulokset olivat vuorovaikutusongelmat, elämänvaihekkriisit ja erokysymykset.

Taloussarviosta otettiin huomioon se, ettei Kirkkonummen kunta osallistu keskuksen toiminnan kustannuksiin. Toimintatuotot, jotka muodostuvat ostosopimuksista Siuntion ja Inkoon kuntien sekä Siuntion suomalaisen seurakunnan kanssa, arvioitiin taloussarviosta olevan 23 000 euroa, mutta toteuma oli noin 11 000 euroa. Vuoden 2017 toimintakate oli 11 504 euroa.

Taloussarvion toteutuminen 2017

Taloussarvio toteutui pääosin, mutta ostosopimusten tuotto jäi ennustettua pienemmäksi.

Perheasiain neuvottelukeskus	Toteutunut 2017	Taloussarvio 2017	Ylitys/ Alitus	Tot.
				%
Toimintatulot	-11 070	-23 000	11 930	48,1
Henkilöstömenot	117 564	119 510	-1 946	98,4
Muut toimintamenot	7 803	27 950	-20 147	27,9
Toimintamenot yhteensä	125 367	129 800	-4 433	96,6
Toimintakate	114 297	106 800	7 497	107,0
Sisäiset tuotot	0	0		
Sisäiset kulut	207	150	57	138,0
Toimintakate sisäisillä	114 504	106 950	7 554	107,1
Sisäiset vuokrat	11 474			
Toimintakate yhteensä	125 978	106 950	19 028	117,8

1.5.2.4 Käyttötalouden toteutumisvertailu

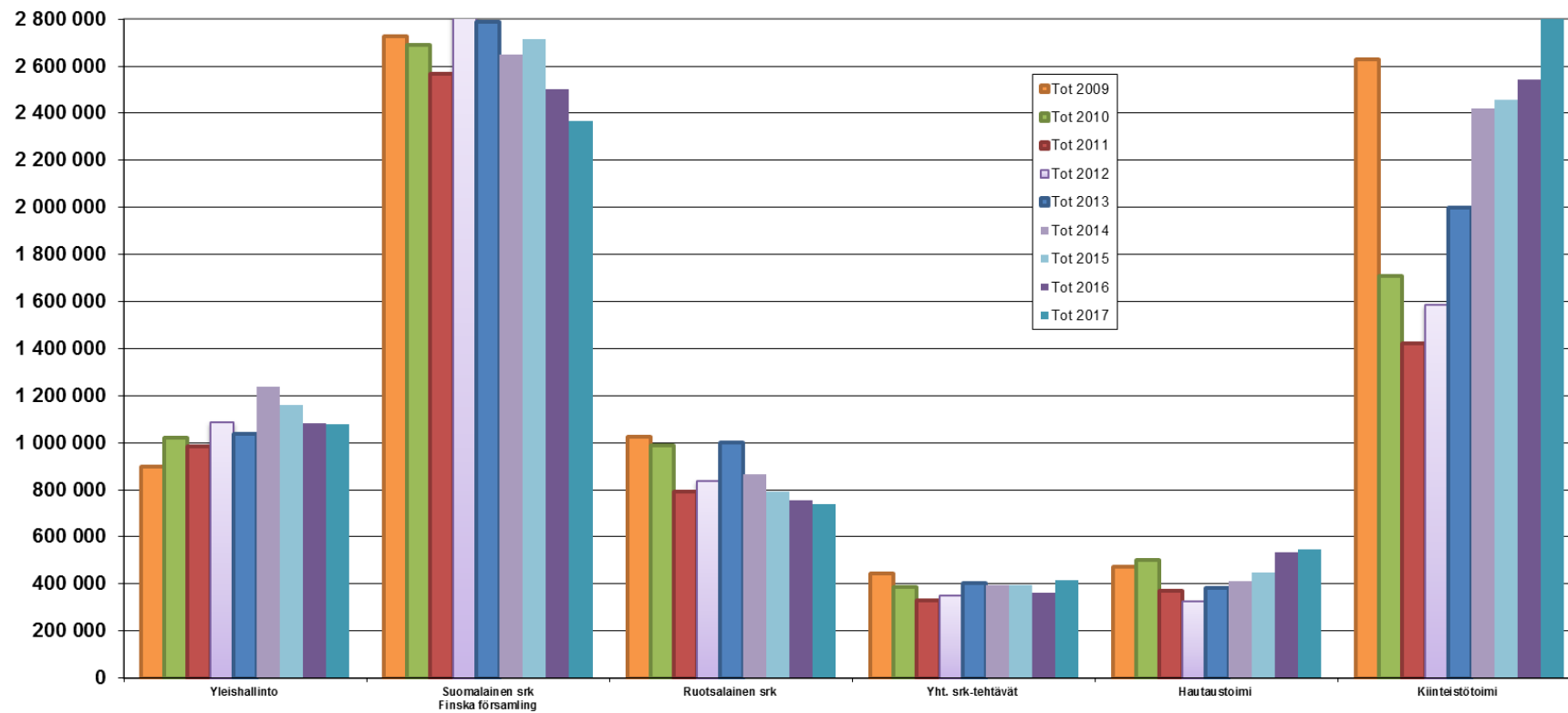
Päälukittaisesta käyttötaloussarviointivertailusta voidaan nähdä, että taloussarvio 2017 kokonaisuutena on alittunut 3,16 prosenttia (211.223 euroa).

Yleishallinto ylitti taloussarvion 1,98 prosentilla (-19.306 euroa). Suomalainen seurakunta alitti taloussarvion 7,69 prosentilla (182.771 euroa). Ruotsalainen seurakunta alitti taloussarvion 2,21 prosentilla (15.464 euroa). Yhteinen seurakunnallinen toiminta alitti taloussarvion 2,88 prosentilla (11.935 euroa). Hautaustoimi alitti taloussarvion 6,0 prosentilla (24.755 euroa) ja kiinteistötoimi ylitti taloussarvion 0,24 prosentilla (-4.395 euroa).

KOKONAISMENOT PÄÄLUOKITTAIN 2009 - 2017 (sisältää poistot)

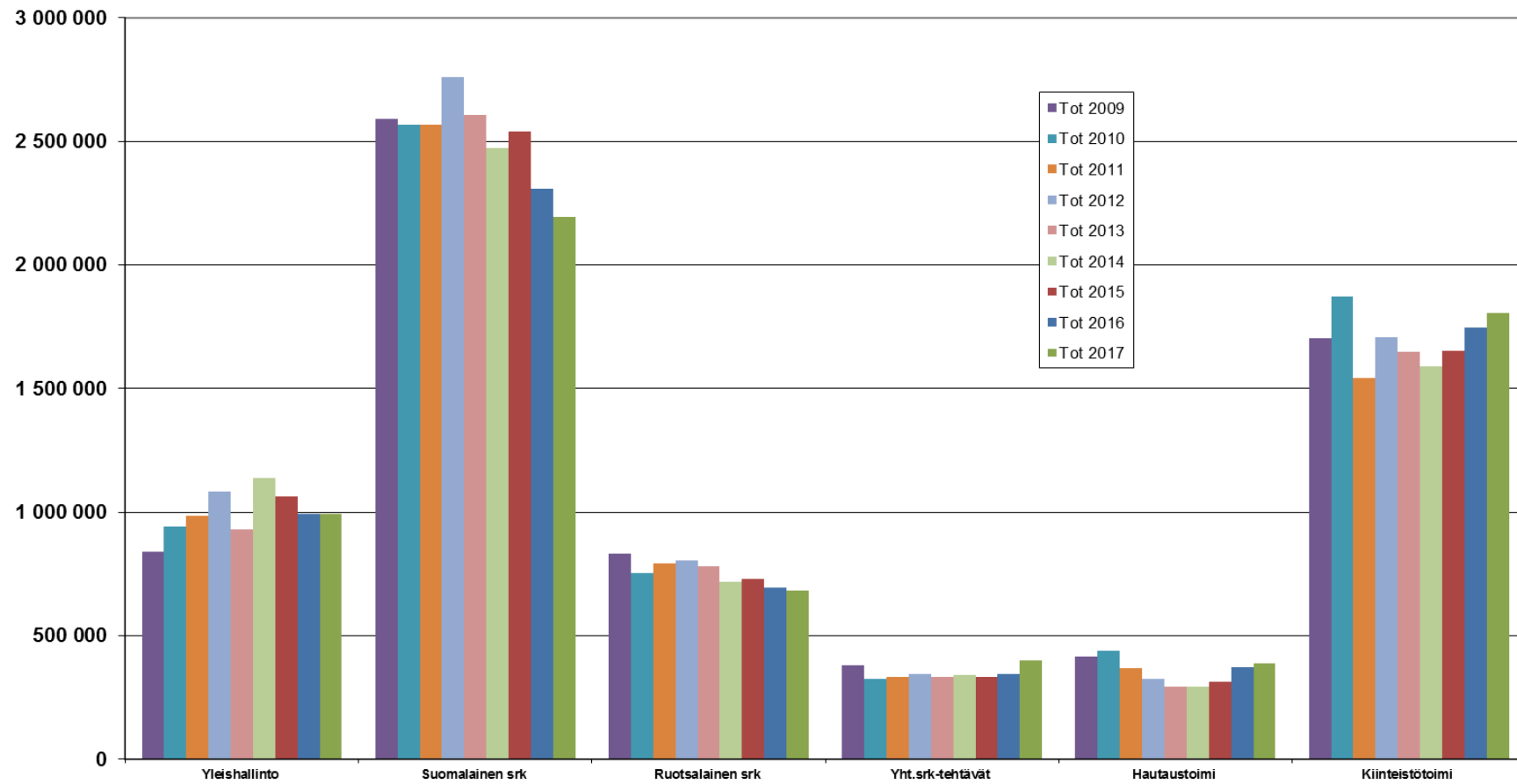
Euro

NETTOMENOT PÄÄLUOKITTAIN 2009 - 2017

Euro

1.5.2.4.1 Pääluokittainen toteumavertailu

	TP2017	TA2017	TA2017 + LISÄTÄ	YLIT / ALIT EUR	YLIT / ALIT %
YLEISHALLINTO YHTEENSÄ					
Tulot	-86 000	-67 700	-67 700	-18 300	127,03
Menot	1 078 619	1 041 014	1 041 014	37 605	103,61
Netto	992 620	973 314	973 314	19 306	101,98
SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA					
SUOMALAINEN SRK/FINSKA FÖRS					
Tulot	-175 953	-142 810	-142 810	-33 143	123,21
Menot	2 368 880	2 518 507	2 518 507	-149 627	94,06
Netto	2 192 926	2 375 697	2 375 697	-182 771	92,31
SVENSKA FÖRSAMLING					
Tulot	-54 233	-74 780	-74 780	-20 547	72,52
Menot	737 880	773 890	773 890	36 010	95,35
Netto	683 646	699 110	699 110	15 464	97,79
YHTEINEN SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA					
Tulot	-14 082	-25 500	-25 500	-11 418	55,22
Menot	415 929	439 282	439 282	23 353	94,68
Netto	401 847	413 782	413 782	11 935	97,12
SEURAKUNNALLINEN TOIMINTA YHTEENSÄ					
Tulot	-244 268	-243 090	-243 090	1 178	100,48
Menot	3 522 688	3 731 679	3 731 679	208 991	94,40
Netto	3 278 420	3 488 589	3 488 589	210 169	93,98
HAUTATOIMI (ei poistoja)					
Tulot	-72 320	-77 000	-77 000	-4 680	93,92
Menot	459 655	489 090	489 090	29 435	93,98
Netto	387 335	412 090	412 090	24 755	93,99
KIINTEISTÖTOIMI (ei poistoja)					
Tulot	-420 028	-522 827	-522 827	-102 799	80,34
Menot	2 225 046	2 323 450	2 323 450	98 404	95,76
Netto	1 805 018	1 800 623	1 800 623	-4 395	100,24
KÄYTTÖTALOUSOSA YHTEENSÄ					
Tulot yhteensä	-822 616	-910 617	-910 617	-88 001	90,34
Menot yhteensä	7 286 009	7 585 233	7 585 233	299 224	96,06
Netto	6 463 393	6 674 616	6 674 616	211 223	96,84

1.5.2.4.2 Yhteiset seurakunnalliset tehtävät

	TP2017	TA2017	TA2017 + LISÄTÄ	YLIT / ALIT EUR	YLIT / ALIT %
MUSIIKKI					
Tulot	0	-2 500	-2 500	2 500	0,00
Menot	2 800	30 700	30 700	-27 900	9,12
Netto	2 800	28 200	28 200	-25 400	9,93
DIAKONIA					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	9 742	9 000	9 000	742	108,24
Netto	9 742	9 000	9 000	742	108,24
PERHENEUVONTA					
Tulot	-11 070	-23 000	-23 000	-11 930	48,13
Menot	125 574	129 950	129 950	4 376	96,63
Netto	114 504	106 950	106 950	-7 554	107,06
SARAALASIELUNHOITO					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	1 068	800	800	-268	133,50
Netto	1 068	800	800	-268	133,50
PALVELEVA PUHELIN					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	2 261	1 900	1 900	-361	119,03
Netto	2 261	1 900	1 900	-361	119,03
LÄHETYS					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	181 544	181 500	181 500	-44	100,02
Netto	181 544	181 500	181 500	-44	100,02
KANSAINVÄLINEN DIAKONIAITYÖ					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	25 082	25 000	25 000	-82	100,33
Netto	25 082	25 000	25 000	-82	100,33
MUU SEURAKUNTATYÖ					
Tulot	-3 012	0	0	3 012	0,00
Menot	59 783	49 600	49 600	-10 183	120,53
Netto	56 771	49 600	49 600	-7 171	114,46
VAPAAEHTOISTYÖ					
Tulot	0	0	0	0	0,00
Menot	8 074	10 832	10 832	2 758	74,54
Netto	8 074	10 832	10 832	2 758	74,54
YHTEISET SEURAKUNNALLISET TEHTÄVÄT YHTEENSÄ					
Tulot yhteensä	-14 082	-25 500	-25 500	-11 418	55,22
Menot yhteensä	415 929	439 282	439 282	23 353	94,68
Netto	401 847	413 782	413 782	11 935	97,12

1.5.2.5 Tuloslaskelman toteutumisvertailu

	TOT2017	TA 2017	YLIT./ALIT.	TOT.- %
TOIMINTATUOTOT				
Korvaukset	14 404	23 000	8 596	62,6
Maksutuotot	314 125	316 155	2 030	99,4
Vuokratuotot	181 406	296 522	115 116	61,2
Puun myyntituotot	476	0	-476	0,0
Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset	72 359	40 260	-32 099	179,7
Tuet ja avustukset	35 494	40 000	4 506	88,7
Muut toimintatuotot	928	3 250	2 322	28,6
Sisäiset tuotot	150 558	191 400	40 842	78,7
TOIMINTATUOTOT YHT.	769 750	910 587	140 837	84,5
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-3 295 772	-3 332 720	-36 948	98,9
Henkilösivukulut	-862 013	-953 607	-91 594	90,4
Palvelujen ostot	-1 350 176	-1 516 207	-166 031	89,0
Palvelujen ostot sisäiset	-150 558	-188 325	-37 767	79,9
Vuokrat	-367 636	-321 090	46 546	114,5
Aineet,tarvikkeet, tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-782 900	-830 513	-47 613	94,3
Varast. lis (+) tai väh(-)	-1 461	0	1 461	0,0
Annetut avustukset	-337 073	-303 985	33 088	110,9
Muut toimintakulut	-85 556	-138 756	-53 200	61,7
TOIMINTAKULUT YHT.	-7 233 144	-7 585 203	-352 059	95,4
TOIMINTAKATE	-6 463 394	-6 674 616	-211 222	96,8
Verotulot				
Kirkollisverotulot	6 970 853	6 800 000	-170 853	102,5
Osuus yhteisöveron tuotosta	-2 836	0	2 836	0,0
Valtionrahoitus	753 637	757 000	3 363	99,6
Verotuskulut	-105 444	-150 000	-44 556	70,3
Keskusrahastomaksut	-697 512	-802 000	-104 488	87,0
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	584	0	-584	0,0
Muut rahoitustuotot	536 274	10 000	-526 274	5 362,7
Korkokulut	-7 295	-40 000	-32 705	18,2
Muut rahoituskulut	-8 714	-6 050	2 664	144,0
Rahoitustuotot ja -kulut yht.	520 849	-36 050	-556 899	-1 444,8
Kirkkolaaksoprojekti				
Tuotot	2 163 331	2 200 000	36 669	98,3
Kulut	-2 068 219	-2 200 000	-131 781	94,0
Kirkkolaaksoprojekti	95 112	0	-95 112	0,0
VUOSIKATE	1 071 263	-105 666	-1 176 929	-1 013,8
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunn.mukaiset poistot	-710 574	-490 000	220 574	145,0
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0,0
Eril.kirjanpit. hoid. rahastot				
Tuotot	55 654	0	-55 654	0,0
Kulut	-48 527	0	48 527	0,0
Siirto rahastosta/rahastoon	-7 127	0	7 127	0,0
TILIKAUDEN TULOS	360 690	-595 666	-956 356	-60,6
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	40 131	40 000	-131	100,3
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	400 821	-555 666	-956 487	-72,1

1.5.2.6 Investointiosan toteutumisvertailu

	Kust. arvio	Ed. vuosien käyttö	TA 2016	TA-muutokset	TA 2017	TOT 2017	Toteuma yhteensä	Valmis 2017	Yli/ali TA:n	TA:sta käytetty %	Siirtyy 2018
Kiinteistöinvestoinnit hankkeittain 2017											
Lammen korjaus (Haapajärven hautausmaa)	35 000	21 694	35 000		13 306	14 995	36 689	x	-1 689	112,7	0
Pienkuormaajan hankinta (Rajakummun hautausmaa)	30 000				30 000	29 393	29 393	x	607	98,0	0
Haapajärven kirkon yläpohjan korjaaminen	130 000	229 731	228 000		0	0	229 731	x	-1 731	100,8	0
Haapajärven hautausmaan aluevalaistuksen uusiminen	60 000				60 000	0	0		60 000	0,0	60 000
Räfsö, yhteysaluksen hankinta	440 000	14 384	440 000		428 642	434 135	448 519	x	-8 519	101,3	0
Räfsö mannerlaiturin rakentaminen	80 000		80 000		80 000	84 880	84 880	x	-4 880	106,1	0
Räfsö saunan peruskorjaus	16 000				16 000	2 508	2 508		13 492	15,7	13 492
Räfsö leirikylän grillikatoksen rakentaminen	15 000				15 000	3 080	3 080		11 920	20,5	11 920
Räfsö käyttövesijärjestelmän veden tuottotavan uusinta	120 000				120 000	66 227	66 227		53 773	55,2	53 773
A-D talojen ja Kellonsoittajan mökin purkaminen	200 000	15 593			200 000	158 974	174 567	x	15 593	79,5	0
Pyhän Mikaelin kirkon katon uusiminen tai maalaminen	150 000				10 000	0	0		10 000	0,0	10 000
Pyhän Mikaelin kirkon ikkunoiden peruskorjaus	65 000				5 000	0	0		5 000	0,0	5 000
Pyhän Mikaelin kirkon sisätilojen muutostyöt	120 000				20 000	0	0		20 000	0,0	20 000
Pyhän Mikaelin kirkon sadevesijärjestelmän rakentaminen	20 000				2 000	2 347	2 347		-347	117,4	0
Pyhän Mikaelin kirkon valaistuksen uusiminen	30 000				2 500	2 402	2 402		98	96,1	98
Pyhän Mikaelin kellotapulien katon uusiminen tai maalaaminen	40 000				2 000	0	0		2 000	0,0	2 000
Pyhän Mikaelin kellotapulien rappauksen peruskorjaus	50 000				5 000	0	0		5 000	0,0	5 000
Ruumishuoneen perustuksen vedeneristyksen rak. ja salaojakorjaus	70 000				5 000	0	0		5 000	0,0	5 000
Ruumishuoneen sosiaalitalan sisäpuolinen korjaus	30 000				3 000	0	0		3 000	0,0	3 000
Seurakuntatalon vesikatkon uusiminen	420 000		420 000		30 000	0	0		30 000	0,0	30 000
Seurakuntatalon ulkopuolinen perusparannus	250 000				20 000	0	0		20 000	0,0	20 000
Seurakuntatalon salaojajärjestelmä ja perusmuurin vedeneristys	150 000				80 000	0	0		80 000	0,0	80 000
Seurakuntatalon sisätilojen saneeraus	375 000				50 000	7 411	7 411		42 589	14,8	42 589
Turvallisuusjärjestelmät	50 000				50 000	2 235	2 235		47 765	4,5	47 765
Yhteensä	2 946 000	281 402	1 203 000	0	1 247 448	808 588	1 089 990		408 670	64,8	409 637
IT-investoinnit											
Asianhallintaohjelma Triplan	25 000	15 357	25 000		11 603	0	15 357		9 643	61,4	9 643
Kokonaistulos	2 971 000	28 562	2 143 000	0	1 259 051	808 588	1 105 347		418 313		759 273

1.5.2.7 Rahoitusosan toteutumisvertailu

	TOT 2017	TA 2017	MUUTOS	MUUTOS- %
RAHOITUSLASKELMA				
VARSAINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Tulorahoitus				
Vuosikate	1 071 264	-105 666	1 176 930	-1 114
Satunnaiset erät	0	0	0	
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	
Tulorahoitus	1 071 264	-105 666	1 176 930	-1 114
Investoinnit				
Investointimenot	-808 589	-1 275 334	466 745	-37
Pys. vastaavien myyntitulot	0	0	0	
Investoinnit	-808 589	-1 275 334	466 745	-37
Vars.toim. ja investointien nettorahavirta	262 675	-1 381 000	1 643 675	-119
Rah.toiminnan rahavirta				
Antolainauksen muutokset	0	0	0	
Lainakannan muutokset				
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0	0	
Pitkäaik.lainojen vähennys	0	0	0	
Lyhytaik.lainojen muutos	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiant.var.ja po:n muut	11 503	0	11 503	
Vaihto-omaisuuden muutos	1 461	0	1 461	
Lyhytaik.saamisten muutos	161 747	0	161 747	
Korott.pitkä- ja lyhytaik.muutos	-330 377	0	-330 377	
Muut muutokset	0	0	0	
Rahoitustoiminnan rahavirta	-155 667	0	-155 667	
RAHOITUSTOIMINNAN NETTORAHAVIRTA	107 008	-1 381 000	-1 273 992	92
RAHAVAROJEN MUUTOS	107 008	-1 381 000	-1 273 992	92

1.5.2.8 Yhteenvedo talousarvion toteutumisvertailusta

1.5.2.8.1 Taloudellisia tunnuslukuja

Tunnusluvuista on poistettu Kirkkolaakso-projektin vaikutukset.

1. Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, %

$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} -/+ \text{Valmisteverastojen lisäys/vähennys} + \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, kuinka paljon seurakunnan toimintakuluista on katettu toimintatuotoilla.

2. Vuosikatteen osuus poistoista, %

$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen luku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluku on 100 % tai sen yli, tilikauden tuotot ovat olleet vähintään kulujen suuruiset.

3. Vuosikate, euroa/jäsen

Vuosikatteen euromäärää seurakunnan jäsentä kohden käytetään tunnuslukuna tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa.

4. Investointien tulorahoitusprosentti, %

$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

5. Rahavarojen riittävyys, pv

$= 365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Tunnusluku ilmaisee, kuinka monen päivän maksut voitaisiin maksaa seurakunnan rahoitusarvopapereilla sekä rahoilla ja pankkisaamisilla tilinpäätöspäivänä.

6. Lainanhoitokate

$= (\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lainanlyhennysten maksuun. Tulorahoitus on riittänyt lainojen hoitoon, jos tunnusluku on yksi tai suurempi. Kun tunnusluku on alle yhden, seurakunta on ottanut lainojen hoitoon lisälainaa, realisoitunut sitä varten omaisuuttaan tai käyttänyt siihen rahavarojaan.

7. Omavaraisuusaste, %

$= 100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero} + \text{Vapaaehtoiset varaukset} - \text{Ainaishoitosopimusten pääomat}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Toimeksiantojen pääomat} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa seurakunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Jos omavaraisuusaste

on alle 50 %, vieraan pääoman osuus on hälyttävän suuri.

8. Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen

= $[(\text{Saamiset} + \text{Rahoitusarvopaperit} + \text{Rahat ja pankkisaamiset}) - (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot})] / \text{Väkiluku}$

Tunnusluku osoittaa likvidien varojen riittävyyden vieraan pääoman takaisinmaksuun.

9. Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka monta prosenttia seurakunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

10. Lainakanta, euroa/jäsen

= $[\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})] / \text{Väkiluku}$

TUNNUSLUKUJA	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008
Toimintatuotot toimintakuluista %	8,7	26,1	10,1	10,8	14,2	9,8	28,1	29,6	18,5	12,1
Toim.kulujen muutos % ed.vuoteen	-3,3	0,1	-0,5	-2,1	-3,5	7,6	-20,8	18,7	14,3	10,2
Vuosikatteen osuus poistoista, %	150,8	328,2	119,6	103,0	221,6	50,7	308,1	132,1	159,2	25,9
Vuosikate, euroa/jäsen	39,9	62,7	21,9	17,3	37,4	8,6	50,4	22,2	27,6	4,4
Henkilöstömenot bruttotoimintakuluista	58,7	57,5	61,4	62,5	64,3	65,8	63,5	50,8	57,4	61,5
Investointien tulorahoitusprosentti, %	124,8	345,2	2 510,1	126,8	205,2	50,8	305,9	172,8	81,8	4,2
Rahavarojen riittävyys, pv	244,2	217,9	242,0	242,9	218,6	199,3	217,4	188,3	164,7	131,6
Lainanhoitokate	1,1	1,7	30,8	18,3	39,5	2,1	10,4	10,6	7,5	1,9
Omavaraisuusaste %	88,1	88,3	85,4	83,6	83,2	77,4	73,2	73,7	87,3	88,7
Rahoitusvarallisuus, euroa/jäsen	140,6	129,1	73,3	52,3	46,5	25,1	-35,1	-60,9	31,7	41,6
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	35,0	33,0	47,1	54,2	52,2	62,4	78,1	65,7	41,6	35,9
Lainakanta, euro/jäsen	74,5	73,8	109,0	127,7	125,9	125,7	195,4	194,5	70	70
Peruspääoma %:a pysyvistä vastaavista	40,0	40,2	39,7	38,8	38,6	38,7	37,1	39,4	39,2	40,1
Tase milj. euroa	28,2	28,1	27,7	28,1	28,1	28,0	28,7	27,3	26,0	25,6

1.5.2.9 Kustannuslaskenta vuoden 2017 tilinpäätöksessä

Seurakuntatalouksien tilinpäätöksissä pysyvien vastaavien jäljellä olevalle hankintamenolle lasketaan vuotuinen sisäinen korko. Kahdentoista kuukauden Euribor oli vuoden 2017 viimeisenä pankkipäivänä -0,186 %. Kustannusten kohdentamisohtjeen (4.3. Pääomakustannusten kohdentaminen tehtävälueille) mukaan korkoprosentti voidaan pyöristää yhden desimaalin tarkkuuteen.

Vuoden 2017 tilinpäätökseen laskettava sisäinen korko on 0,00 % (vuonna 2016 0,0 %) päättävän taseen tasearvoista. Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistamaton hankintameno 31.12.2017 oli 8.798.824,05 euroa.

Sisäinen koron tarkoituksena on osoittaa, mikä on rahan hinta, joka on sitoutunut investointeihin. Koska kahdentoista kuukauden Euribor oli vuoden viimeisenä päivänä negatiivinen, laskennallista korkoa vuodelle 2017 ei voida laskea.

Yhteisöveron maksu päättyi vuoden 2016 alussa, josta lähtien seurakunnat saivat Kirkolliskokouksen päättämän jako-osuuden valtion kirkolle maksamasta määrärahasta. Vuonna 2017 valtionrahoitusosuus oli 753.637 euroa. Tämä riittää kattamaan hautaustoimen kokonaiskulut.

Sisäisessä laskennassa siirretään käytön mukaan kiinteistökulut muille pääluokille sekä yleishallinto seurakunnille ja hautatoimelle näiden toteutuneiden menojen suhteessa.

Kirkkohallituksen ohjeen mukaan laskettuna yleishallinnosta jää jakamatta seurakuntien kirkonkirjojen pito yhteensä 57.354 euroa (2016 vuonna 41.614 euroa).

1.6 **TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS**

Tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelma on esitetty seuraavilla sivuilla.

Tilivuoden ylijäämä on 400.821,64 euroa.

Edellisen tilivuoden ylijäämä oli 1.220.987,03 euroa.

1.7 **YHTEISEN KIRKKONEUVOSTON ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVIKSI TOIMENPITEIKSI**

Tilivuoden tulos on 360.690 euroa ylijäämäinen. Poistoeron vähennyksen jälkeen tilikauden ylijäämäksi jää 400.821 euroa. Se jää taseessa tilikauden ylijäämätilille, josta se kirjautuu seuraavana vuonna edellisten vuosien ylijäämätilille vahvistamaan omaa vapaata pääomaa.

2 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

2.1 TUOSLASKELMA

TUOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
TOIMINTATUOTOT		
Korvaukset	14 403,76	20 880,00
Myyntituotot	54 954,14	37 544,81
Maksutuotot	259 170,61	279 820,00
Vuokratuotot	181 406,45	172 530,21
Metsätalouden tuotot	476,01	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	72 359,18	50 549,07
Tuet ja avustukset	35 493,72	47 343,72
Muut toimintatuotot	928,03	977 650,17
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	619 191,90	1 586 317,98
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut	-4 157 785,29	-4 206 530,81
Palkat ja palkkiot	-3 295 772,18	-3 318 466,02
Henkilösivukulut	-862 013,11	-888 064,79
Palvelujen osto	-1 350 175,62	-1 345 499,44
Vuokrakulut	-367 635,64	-303 080,30
Aineet ja tarvikkeet	-784 360,26	-801 418,74
Ostot tilikauden aikana	-782 899,76	-800 144,54
Varastojen lisäys (+) / vähennys (-)	-1 460,50	-1 274,20
Annetut avustukset	-337 072,63	-336 204,90
Muut toimintakulut	-85 556,37	-75 308,60
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-7 082 585,81	-7 068 042,79
TOIMINTAKATE	-6 463 393,91	-5 481 724,81
Verotulot ja valtionrahoitus		
Kirkollisverotulot	6 970 852,00	7 076 554,56
Osuus yhteisöveron tuotosta	-2 837,00	110 339,90
Valtionrahoitus	753 637,00	747 396,00
Verotuskulut	-105 444,16	-108 902,83
Verotulot ja valtionrahoitus yhteensä	7 616 207,84	7 825 387,63
Keskusrahastomaksut	-697 512,00	-699 858,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	583,80	55,03
Muut rahoitustuotot	536 273,62	190 558,56
Korkokulut	-7 294,89	-12 643,91
Muut rahoituskulut	-8 714,00	-5 418,43
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	520 848,53	172 551,25
Kirkkolaaksoprojekti		
Tuotot	2 163 330,85	2 205 231,53
Kulut	-2 068 219,06	-2 323 212,00
Kirkkolaaksoprojekti	95 111,79	-117 980,47
VUOSIKATE	1 071 263,80	1 698 375,60
Poistot ja arvonalentumiset	-710 573,50	-517 519,91
Suunnitelman mukaiset poistot	-710 573,50	-517 519,91
Erilliskirjanpituon hoidetut rahastot	0,00	0,00
Tuotot	55 654,24	40 621,94
Kulut	-48 527,46	-47 269,45
Siirrot rahastosta/rahastoon	-7 126,78	6 647,51
TILIKAUDEN TULOS	360 690,30	1 180 855,69
Poistoerojen lisäys (-) / vähennys (+)	40 131,34	40 131,34
Tilikauden ylijäämä(+)/ alijäämä (-)	400 821,64	1 220 987,03

2.2 RAHOITUSLASKELMA

	31.12.2017	31.12.2016
RAHOITUSLASKELMA		
VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tulorahoitus		
Vuosikate	1 071 263	1 698 375
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	-962 874
Tulorahoitus	1 071 263	735 501
Investoinnit		
Investointimenot	-808 589	-491 940
Pys. vastaavien myyntitulot	0	1 239 000
Investoinnit	-808 589	747 060
Vars.toim. ja inv. nettorahavirta	262 674	1 482 561
Rah.toiminnan rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Lainakannan muutokset	0	-1 000 000
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0
Pitkäaik.lainojen vähennys	0	0
Lyhytaik.lainojen muutos	0	-1 000 000
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant.varojen ja pääomien muutos	11 503	7 846
Vaihto-omaisuuden muutos	1 461	1 274
Lyhytaikaisten saamisten muutos	161 747	-676 123
Korott.pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos	330 377	274 745
Muut muutokset	0	-10 000
Rahoitustoiminnan rahavirta	505 087	-1 402 259
RAHOITUSTOIMINNAN NETTORAHAVIRTA		
	767 761	80 302
RAHAVAROJEN MUUTOS		
	107 008	80 302
Rahavarat tilikauden alussa	5 738 867	5 658 565
Rahavarat tilikauden lopussa	5 845 875	5 738 867
Rahavarojen muutos	107 008	80 302

2.3 TASE

TASE	31.12.2017	31.12.2016	MUUTOS	MUUTOS-%
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>				
Keskeneräiset aineettomat oikeudet	15 357,09	15 357,09	0,00	0,0
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>				
Maa- ja vesialueet	4 778 368,52	4 603 800,70	174 567,82	3,8
Hautaustoimen aineelliset hyödykkeet	702 174,31	745 207,32	-43 033,01	-5,8
Rakennukset	7 072 487,39	7 404 457,53	-331 970,14	-4,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet	524 046,62	491 951,44	32 095,18	6,5
Koneet ja kalusto	500 115,73	35 488,00	464 627,73	1309,3
Muut aineelliset hyödykkeet	63 092,59	63 092,59	0,00	0,0
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	83 130,45	281 402,43	-198 271,98	-70,5
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	13 723 415,61	13 625 400,01	98 015,60	0,7
<i>Sijoitukset</i>				
Osakkeet ja osuudet	7 524 659,81	7 524 659,81	0,00	0,0
Pysyvät vastaavat yhteensä	21 263 432,51	21 165 416,91	98 015,60	0,5
TOIMEKSIANTOJEN VARAT				
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	1 820,18	1 355,54	464,64	34,3
Muut toimeksiantojen varat	194 337,40	177 694,13	16 643,27	9,4
Toimeksiantojen varat yhteensä	196 157,58	179 049,67	17 107,91	9,6
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
<i>Vaihto-omaisuus</i>				
Valmiit tuotteet/Tavarat	17 757,40	19 217,90	-1 460,50	-7,6
<i>Saamiset</i>				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myytisaamiset	523 350,23	523 138,45	211,78	0,0
Muut saamiset	233 159,32	251 692,42	-18 533,10	-7,4
Siirtosaamiset	75 817,22	219 242,55	-143 425,33	-65,4
<i>Rahoitusarvopaperit</i>				
Osakkeet ja osuudet	4 792 040,17	4 260 376,35	531 663,82	12,5
Rahat ja pankkisaamiset	1 069 606,37	1 494 262,53	-424 656,16	-28,4
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	6 711 730,71	6 767 930,20	-56 199,49	-0,8
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 171 320,80	28 112 396,78	58 924,02	0,2

	31.12.2017	31.12.2016	MUUTOS	MUUTOS-%
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	-8 513 560,45	-8 513 560,45	0,00	0,0
Muut omat rahastot	-5 204 780,12	-5 204 780,12	0,00	0,0
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-10 344 017,63	-9 123 030,60	-1 220 987,03	13,4
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-400 821,64	-1 220 987,03	820 165,39	-67,2
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-24 463 179,84	-24 062 358,20	-400 821,64	1,7
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Poistoero	-328 716,31	-368 847,65	40 131,34	-10,9
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT				
Lahjoitusrahastojen pääomat	-194 822,92	-189 380,52	-5 442,40	2,9
Muut toimeksiantojen pääomat	-266 753,88	-243 585,70	-23 168,18	9,5
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT	-461 576,80	-432 966,22	-28 610,58	6,6
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	-2 000 000,00	-2 000 000,00	0,00	0,0
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Ostovelat	-83 805,97	-386 482,45	302 676,48	-78,3
Muut velat	-94 533,94	-96 410,89	1 876,95	-1,9
Siirtovelat	-739 507,94	-765 331,37	25 823,43	-3,4
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	-2 917 847,85	-3 248 224,71	330 376,86	-10,2
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-28 171 320,80	-28 112 396,78	-58 924,02	0,2

2.4 KONSERNITASE

VASTAAVAA	31.12.2017	31.12.2016
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>		
Aineettomat oikeudet		
Aineettomat hyödykkeet yht.	1 602 357,09	1 602 357,09
<i>Aineelliset hyödykkeet</i>		
Maa- ja vesialueet	12 113 790,08	11 939 222,26
Hautaus-toimen aineel. hyödyk	702 174,31	745 207,32
Rakennukset	35 194 974,64	36 044 033,70
Kiinteät rakenteet ja laitt	524 046,62	491 951,44
Koneet ja kalusto	523 379,45	58 751,72
Muut aineelliset hyödykkeet	63 092,59	63 092,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	163 841,71	281 402,43
Aineelliset hyödykkeet yht.	49 285 299,40	49 623 661,46
<i>Sijoitukset</i>		
Osakkeet ja osuudet	3 215 354,81	3 215 354,81
Sijoitukset yht.	3 215 354,81	3 215 354,81
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	54 103 011,30	54 441 373,36
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Muut toimeksiantojen varat	196 157,58	179 049,67
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	196 157,58	179 049,67
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
<i>Vaihto-omaisuus</i>		
Valmiit tuotteet/Tavarat	17 757,40	19 217,90
Vaihto-omaisuus yht.	17 757,40	19 217,90
<i>Saamiset</i>		
<i>Lyhytaikaiset saamiset</i>		
Myyntisaamiset	523 350,23	523 138,45
Muut saamiset	325 659,07	497 176,02
Ennakkomaksut		
Lyhytaikaiset saamiset yht.	849 009,30	1 020 314,47
Saamiset yht.	849 009,30	1 020 314,47
<i>Rahoitusarvopaperit</i>		
Osakkeet ja osuudet	4 792 040,17	4 397 411,04
Rahoitusarvopaperit yht.	4 792 040,17	4 397 411,04
<i>Rahat ja pankkisaamiset</i>		
Rahat ja pankkisaamiset	1 974 429,80	2 180 240,59
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.	7 633 236,67	7 617 184,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	61 932 405,55	62 237 607,03

VASTATTAVAA	31.12.2017	31.12.2016
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		
Peruspääoma	-8 513 560,45	-8 520 973,97
Muut omat rahastot	-11 599 315,90	-10 754 786,79
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-7 139 964,22	-5 744 221,57
Tilikauden yli-/alijäämä	-454 855,96	-1 660 363,66
Oma pääoma yhteensä	-27 707 696,54	-26 680 345,99
VÄHEMMISTÖOSUUDET	-5 683 475,38	-5 199 633,53
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Poistoero	-328 716,31	-368 847,65
Poistoero ja vapaaeht.var.yht	-328 716,31	-368 847,65
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	-194 822,92	-189 380,52
Muut toimeksiantojen pääomat	-266 753,88	-243 585,70
Toimeksiantojen pääomat yht.	-461 576,80	-432 966,22
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat vakuutus- ja rah.lait	-26 165 888,74	-27 522 888,74
Saadut ennakot	250 000,00	-51 050,46
Siirtovelat		
Pitkäaik.vieras pääoma yht.	-25 915 888,74	-27 573 939,20
Lyhytaikainen		
Seuraavan vuoden lyhennykset	-530 000,00	-530 000,00
Saadut ennakot	-226 242,63	-13 466,80
Ostovelat	-124 718,17	-404 357,59
Muut velat	-127 235,55	-209 727,54
Siirtovelat	-826 855,43	-824 322,51
Lyhytaikainen vieras pääoma	-1 835 051,78	-1 981 874,44
Vieras pääoma yhteensä	-27 750 940,52	-29 555 813,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-61 932 405,55	-62 237 607,03

15.5.2018 poistojen korjaus 2010 – 2017 Kirkkohallituksen ohjeen mukaisiksi,
YKN 15.5.2018

3 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

3.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on kirjattu alkuperäiseen hankintamenoonsa vähennettynä suunnitelman mukaisilla tasapoistoilla taloudellisena käyttöaikana kohdassa 3.1.2. esitetyn poistosuunnitelman mukaisesti.

Laite- ja kalustohankinnat, joiden hankintameno on alle 15.000 euroa ja vuosikorjauksiksi luettavat rakennusten korjausmenot on kirjattu vuosikuluksi.

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintamenoon. Saamiset ja velat on merkitty tilinpäätökseen nimellisarvoon. Myyntisaamiset ja ostovelat on kirjattu suoriteperusteisesti. Työterveyshuollon Kela-korvaus on kirjattu suoriteperusteisesti arvioon perustuen.

Tilinpäätökseen on kirjattu kustannuspaikoittain työntekijöiden kumulatiivisen lomapalkkavelan muutos sivukuluineen 31.12.2017. Velkaan on laskettu työntekijöiden ansaitut ja pitämättömät lomat, lomaraha- ja säästövapaat niiltä työntekijöitä, joiden palvelussuhde jatkuu tai on päättynyt 31.12.2017 mennessä eikä lopputiliä ole vielä laskettu.

3.2 TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

3.2.1 Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain

Tehtäväalue	Lukumäärä
Perheneuvonta	2
Toimisto/virasto/tiedotus/aikuis- ja lähetystyön sihteeri	12
Vahtimestarit /kiinteistöpäällikkö	9
Emäntä/leirikeskus/siivoojat	9
Hautausmaatyöt	3
Seurakuntapapit	12
Kirkkomuusikot	5
Diakoniatyö	9
Nuorisotyö	6
Varhaiskasvatus	20
Henkilöstön lukumäärä 31.12.2017	87

3.2.2 Tilikauden palkat ja palkkiot

Henkilöstökulut	2017
Rahapalkat	3 295 772
Eläkekulut	773 595
Muut sivukulut	128 682
Yhteensä	4 198 049
Matka-, majoitus ja ravitsemiskulut	70 441
Koulutus	38 075
Työterveyshuolto	113 132
Yhteensä	221 648

3.2.3 Vakuutukset

OP Vakuutus Oy
Alandia Försäkring

Omaisuus-, liikenne-, vastuu- ja tapaturmavakuutukset
Alusvakuutus

3.3 TASEEN LIITETIEDOT

3.3.1 Pysyvien vastaavien erittely

KÄYTTÖMAISUUDEN MUUTOKSET	Aineettomat	Aineelliset							
		Maa- ja vesialueet	Hautausmaat	Rakennukset	Kiinteät rakenteet	Koneet, kalusto, muut aineelliset hyödyk.	Keskeneräiset työt	Osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2017	15 357	4 603 801	745 208	7 404 457	491 953	35 488	281 402	7 524 659	21 102 323
Lisäykset		174 568	36 689	36 290		477 913	83 130		808 590
Vähennykset									0
Siirrot erien välillä				193 443	87 959		-281 402		0
Poistot			-79 722	-561 702	-55 865	-13 285			-710 574
Siirrot erien välillä									
Hankintameno 31.12.2017	15 357	4 778 369	702 174	7 072 488	524 046	500 116	83 130	7 524 659	21 200 340

3.3.2 Poistosuunnitelma

Hyväksytty Yhteisessä kirkkovaltuustossa 4.10.2004 ja 16.10.2014

1. AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Atk-ohjelmistot	Tasapoisto	5 v
-----------------	------------	-----

2. AINEELLISET HYÖDYKKEET

Maa- ja vesialueet	Ei poistoja
--------------------	-------------

Rakennukset ja rakennelmat

Kirkot	Tasapoisto	60 v
Siunauskappelit	Tasapoisto	60 v
Seurakuntatalot	Tasapoisto	50 v
Leiri- ja kurssikeskukset	Tasapoisto	30 v
Toimitilarakennukset	Tasapoisto	30 v
Asuinrakennukset	Tasapoisto	30 v
Talousrakennukset	Tasapoisto	20 v
Muut rakennukset	Tasapoisto	20 v

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Urnahautausmaan maarakenteet	Tasapoisto	30 v
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	Tasapoisto	15 v
Urut ja kirkonkellot	Tasapoisto	30 v
Asfaltointi	Tasapoisto	15 v

Koneet ja kalusto

Kuljetusvälineet	Tasapoisto	5 v
Muut koneet ja kalusteet	Tasapoisto	5 v
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v

Muut aineelliset hyödykkeet

Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoja
------------------------	-------------

Keskeneräiset hankinnat

Ei poistoja

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Ei poistoja
---------------------	-------------

Käyttöomaisuushyödykkeiden aktivointiraja	15.000 euroa
---	--------------

Täysperuskorjaus 40 vuotta ja peruskorjaus 10 - 20 vuotta.

3.4 VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

3.4.1 Eläkevastuu

Kirkkonummen seurakuntayhtymän eläkevastuuvajaus pieneni 20,61 miljoonaan euroon vuonna 2017 (vuonna 2016 20,65 miljoonan euroa).

Kirkkonummen seurakuntayhtymän eläkevastuu 31.12.2017

	31.12.2017	31.12.2016
Kirkon eläkevastuuvajaus	3 088 345 949	3 138 281 729
Kirkkonummen seurakuntayhtymä, palkkasumma	3 295 772	3 318 466
Koko kirkon palkkasumma	498 181 811	508 412 173
Eläkevastuu 31.12.2017	20 431 264	20 483 934

Kirkkonummen seurakuntayhtymän hautainhoitorahaston eläkevastuu 31.12.2017

	31.12.2017	31.12.2016
Kirkon eläkevastuuvajaus	3 088 345 949	3 138 281 729
Hautainhoitorahaston palkkasumma	29 865	27 231
Koko kirkon palkkasumma	498 181 811	508 412 173
Eläkevastuu 31.12.2017	185 140	168 089

Eläkevastuu yhteensä 31.12.2017

20 616 404	20 652 023
-------------------	-------------------

3.4.2 Hautainhoitovastuu ja hautainhoitorahaston yli-/alikatteellisuus

	kpl	eur/hauta	Yhteensä/eur
Pitkäaikaisten sopimusten hoitovuodet (31.12.2070 saakka)	715	107,36	76 763,57
Ainaishoitosopimusten laskennalliset hoitovuodet (10 vuotta, Kirkkohallituksen ohje)	1030	20,00	20 600,00
Hoitovastuut yhteensä			97 363,57
Hautainhoitovarot 31.12.2017			194 337,40
Ylikatteellisuus (varat-vastuut) 31.12.2017			96 973,83

HAUTOJEN HOIDON KUSTANNUKSET VUONNA 2017

	eur/vuosi	kpl	eur/hauta
Ainaishoitojen kustannukset	2 060,00	103	20,00
Sopimushautojen ja kesähoitojen kustannukset	48 527,46	452	107,36
Kustannukset yhteensä	50 587,46		

Vuonna 2017 kesähoitoja myytiin 148 kpl ja 5-vuoden hoitoja 60 kpl.

Tuotot olivat 55 654,24 euroa (maksutuotot 42 417,29 ja pääomatuotot 13 236,96).
Menot olivat 48 527,46 euroa.

Hoitovastuu on 31.12.2017 (vuodet 2018 - 2070) 814 kpl / 97 363,57 euroa.

Taseen loppusumma 31.12.2017 on 194 337,40 euroa.
Taseen loppusumma koostuu sijoituksesta (EVLI) sekä pankkitilillä olevista rahoista.

31.12.2017 Hautainhoitorahasto on ylikatteellinen (96 973,83 euroa).
Ylikatteellisuus nousi viime vuodesta sijoituksista saatujen pääomatuottojen vuoksi.

Ylikatteellisuus tarkoittaa sitä, että hautainhoitorahasto pystyy omilla maksuillaan kattamaan hautainhoitovastuusta kertyvät kustannukset eli että hautainhoitoihin ei käytetä verovaroja.

3.4.3 Muut vastuut ja vakuudet

LEASINGVASTUUT		Sijainti	31.12.2017	31.12.2016
KOPIOKONEET				
Myyjä	Mavecon Palvelut Oy			
Vuokralle antaja	Danske Finance Oy	Keskusta keittiö	216	504
Vuokrattu	Canon IR 1133if			
Myyjä:	Mavecom Palvelut Oy			
Vuokralle antaja	Siemens Financial Service Ab			
Vuokrattu	Canon IR Advance C250i	Laajakallio C 34	2 145	2 925
	Canon IR Advance C250i	Kantvik	2 925	2 145
	Canon IR Advance C2220i	Laajakallio C 33	3 753	2 085
	Canon IR Advance C255i	Räfsön leirikeskus	2 925	0
	Canon IR Advance C255i	Keskusta ylivahtimestari	2 925	0
	Canon i-sensys LPB252DW	Suom. srk virasto	450	0
	Canon IR Advance C5560i	Keskusta monistamo	12 831	0
	Canon IR Advance C5540i	Keskusta yläkerta	9 405	0
	Canon IR Advance C5051EQ80	Toritie yläkerta	9 711	0
	Canon IRC 3580 Ne	Masala	2 385	4 293
	Canon IRC 3580 Ne	Veikkola	2 385	4 293
	Canon IRC 3580 Ne	Hörnän	2 385	4 293
POSTIMAKSUKONE				
Myyjä	Siemens Financial Services AB			
Vuokralle antaja	Siemens Financial Services AB			
Vuokrattu	Postimaksukone REConnect+1000	Keskusta monistamo	3 375	4 875
TRAKTORI				
Myyjä	Easy KM Oy			
Vuokralle antaja	Siemens Financial Services Ab			
Vuokrattu	ISEKI TG6400 varustein	Hautausmaa	29 689	40 987
RUOHONLEIKKURI				
Myyjä:	Siemens Financial Services Ab			
Vuokralle antaja	Siemens Financial Services Ab			
Vuokrattu	Walker D 21, ruohonleikkuri varustein	Hautausmaa	1 656	5 901
IT-LAITTEET				
Myyjä:	3Step-it Oy			
Vuokralle antaja	OP Yrityspankki Oy ja 3Step-it Oy			
Vuokrattu	Tietokoneet - 65 kannettavaa - 18 pöytäkoneita - 75 näyttöä	Eri toimipisteissä	12 330	37 555
Yhteensä			101 491	109 856

Vuokravastuu Avain Asumisoikeus Oy 96.921 euroa 1.1.2018 - 31.12.2020.

3.5 OMISTUKSET MUISSA YHTIÖISSÄ

MUUT OSAKKEET JA OSUUDET	
Osakepääoma	
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Kauppakeskus	7 605,00
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Liikekeskus	1 950,00
Yhteensä	9 555,00
Pääomasijoitukset	
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Kauppakeskus	4 834 700,00
Kiinteistö Oy Kirkkonummen Liikekeskus	1 156 250,55
Yhteensä	5 990 950,55
Muut osakkeet	
Gesterbyn kirpputorihuoneisto	31 955,70
Vuontispirtti Oy osakkeet 3 kpl	5 045,19
Böle Stömme	168,19
Papinniityn kerhotila	127 338,04
Yhteensä	164 507,12
Asunto-osakkeet	1 359 646,69
Yhteensä	7 524 659,36

3.6 TASEYKSIKÖNÄ HOIDETTUIEN RAHASTOJEN TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.6.1 Hautainhoitorahaston tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
TOIMINTATUOTOT	42 417,28	40 592,98
Maksutuotot	42 417,28	40 592,98
TOIMINTAKULUT	-48 527,46	-47 269,45
Henkilöstökulut	-35 788,00	-34 617,13
Palkat ja palkkiot	-29 865,20	-27 231,85
Henkilösivukulut	-5 922,80	-7 385,28
Palvelujen osto	-4 813,63	-4 105,51
Aineet ja tarvikkeet	-7 925,83	-8 546,81
Ostot tilikauden aikana	-7 925,83	-8 546,81
TOIMINTAKATE	-6 110,18	-6 676,47
Rahoitustuotot ja -kulut	13 236,96	28,96
Korkotuotot	27,56	28,96
Muut rahoitustuotot	13 209,40	
VUOSIKATE	7 126,78	-6 647,51
TILIKAUDEN TULOS	7 126,78	-6 647,51
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	7 126,78	-6 647,51

3.6.2 Hautainhoitorahaston rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	1.1. -31.12.2017	1.1. - 31.12.2016
Tulorahoitus	7 126,78	-6 647,51
Vuosikate	7 126,78	-6 647,51
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	7 126,78	-6 647,51
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 516,49	9 988,11
Toimeksiantajan varojen ja pääomien muutokset	13 209,40	
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-13 209,40	5 742,47
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	9 887,17	4 635,82
Muut muutokset	-370,68	-390,18
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-3 692,91	9 988,11
Rahavarojen muutos	16 643,27	3 340,60
Rahavarojen muutos (tase)	16 643,27	3 340,60
Rahavarojen muutos	16 643,27	3 340,60
Rahavarat kauden lopussa	194 337,40	177 694,13
Rahavarat kauden alussa	177 694,13	174 353,53

3.6.3 Hautainhoitorahaston tase

TASE	31.12.2017	31.12.2016
VASTAAVAA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	194 337,40	177 694,13
Saamiset	13 209,40	0,00
Lyhytaikaiset saamiset	13 209,40	0,00
Siirtosaamiset	13 209,40	0,00
Rahoitusarvopaperit	137 034,69	137 034,69
Osakkeet ja osuudet	137 034,69	137 034,69
Rahat ja pankkisaamiset	44 093,31	40 659,44
VASTAAVAA YHTEENSÄ	194 337,40	177 694,13
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	-72 918,13	-66 162,03
Ainaishoitosopimusten pääomat	-7 042,84	-7 413,52
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	-58 748,51	-65 396,02
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-7 126,78	6 647,51
VIERAS PÄÄOMA	-121 419,27	-111 532,10
Pitkäaikainen vieras pääoma	-52 232,66	-51 050,46
Saadut ennakot	-52 232,66	-51 050,46
Lyhytaikainen vieras pääoma	-69 186,61	-60 481,64
Muut velat	-48 249,61	-47 014,84
Saadut ennakot	-20 937,00	-13 466,80
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-194 337,40	-177 694,13

4 ALLEKIRJOITUKSET JA TILINTARKASTUSMERKINTÄ

4.1 ALLEKIRJOITUKSET

Kirkkonummella maaliskuun 22 päivänä 2018

Kirkkonummen seurakuntayhtymän yhteinen kirkkoneuvosto

Hannu Suni
puheenjohtaja

Carl-Gustaf Bäck

Eino Haukijärvi

Ossi Heinonen

Bodil Kalmari

Johanna Lumijärvi

Tuomo Pentikäinen

Rose-Marie Fager-Pintilä

Leena Riipinen

Pirjo Salmi

Antti Salonen

Risto Sivonen

Håkan Taubert

Sirkkaliisa Cavonius
talousjohtaja

4.2 TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Tilinpäätös on laadittu hyvän kirjanpitolain mukaisesti.
Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Bokslutet är uppgjort i överensstämmelse med god bokföringssed.
Över utförd revision har i dag givits berättelse.

Kirkkonummella, _____ kuun _____ päivänä 2018
Kyrkslätt, den _____ 2018

Tove Lindström-Koli
JHT, HT

5 KIRJANPITOKIRJOJA JA TOSITTEITA KOSKEVAT LUETTELOT JA SELVITYKSET

5.1.1 Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista

Kassa- ja muistiotositteet

AB	Automaattikirjaus	1000000 – 1999999
K1	Kirjanpitoliihtymä tarjouslaskut	1000000 – 1999999
K2	Kirjanpitoliihtymä, verokäsittely	1000000 – 1999999
K3	Kirjanpitoliihtymä	1000000 – 1999999
K4	Verkkomaksut	1000000 – 1999999
PK	Kassajärjestelmä	1000000 – 1999999
SA	Kipan muistiotosite/pääkirjatosite	1000000 – 1999999
SE	Sisäiset erät (vyörytys)	1000000 – 1999999
SK	Seurakuntatalouden muistiotosite/pääkirjatiliosite	1000000 – 1999999
SN	Kolehdit muistiotosite	1000000 – 1999999
SZ	Peruutus muistio	1000000 – 1999999
TO	Tiliote	1000000 – 1999999
T1	Maksuliikenneohjelman tiliointi	1000000 – 1999999
ZA	Tilin avaussaldo	1000000 – 1999999
ZM	M2 Kirjanpitoliihtymä	1000000 – 1999999
ZY	Yhdistyvät seurakunnat	1000000 – 1999999

Käyttöomaisuus

AA	Käyttöomaisuus kirjaus	1000000 – 1999999
AF	Poistokirjaukset	3000000 – 3999999
AI	Investointituet käyttöomaisuus	1000000 – 1999999
AM	Käyttöomaisuuden myynti	1000000 – 1999999
AZ	Purkukirjaus käyttöomaisuuteen	1000000 – 1999999

Myyntilaskut

AV	Diakonia-avustusten kuittaustositteet	14000000 – 14999999
DA	Asiakastosite	18000000 – 18999999
DG	Asiakkaat-hyvitys	18000000 – 18999999
DP	Perintätoimiston suoritukset	14000000 – 14999999
DR	Asiakkaat-lasku	18000000 – 18999999
DV	Viivästyskorkolasku	18000000 – 18999999
DZ	Asiakkaat –maksukirjaus	14000000 – 14999999
M1	Hautainhoitojärjestelmä	18000000 – 18999999
M2	Resurssivarausjärjestelmä	18000000 – 18999999
M3	Myyntireskontra yleinen	18000000 – 18999999
MV	Maksuvapautukset	14000000 – 14999999
RV	Laskun siirto (Kipan järjestelmän lasku)	90000000 – 99999999
ZD	Luottotappio	18000000 – 18999999

Ostolaskut

KA	Toimittajatosite	19000000 – 19999999
KG	Toimittajat – hyvitys	19000000 – 19999999
KR	Toimittajat – lasku	19000000 – 19999999
KZ	Toimittajat – maksu	15000000 – 15999999
TM	Matkalaskut ostoreskontra	19000000 – 19999999

Palkat

PV	Lomapalkkavaraukset	1000000 – 1999999
P1	Palkat verokäsittely	1000000 – 1999999

Liitetiedot

LT	Tilinpäätöksen liitetiedot	1 – 100
----	----------------------------	---------

5.1.2 **Selvitys kirjanpitokirjojen ja tositteiden säilytystavoista**

Kirkon palvelukeskuksen järjestelmässä oleva aineisto säilytetään sähköisessä muodossa Kirkon palvelukeskuksessa.

Kirjanpitokirjat ja paperitositteet säilytetään Kirkkonummen seurakuntatalolla sijaitsevassa arkistossa.